

PUBLICATIES VAN
„ONDERNEMINGEN EN INDUSTRIE“

De nieuwe definitie van KMO's

Informatiebrochure en modelverklaring

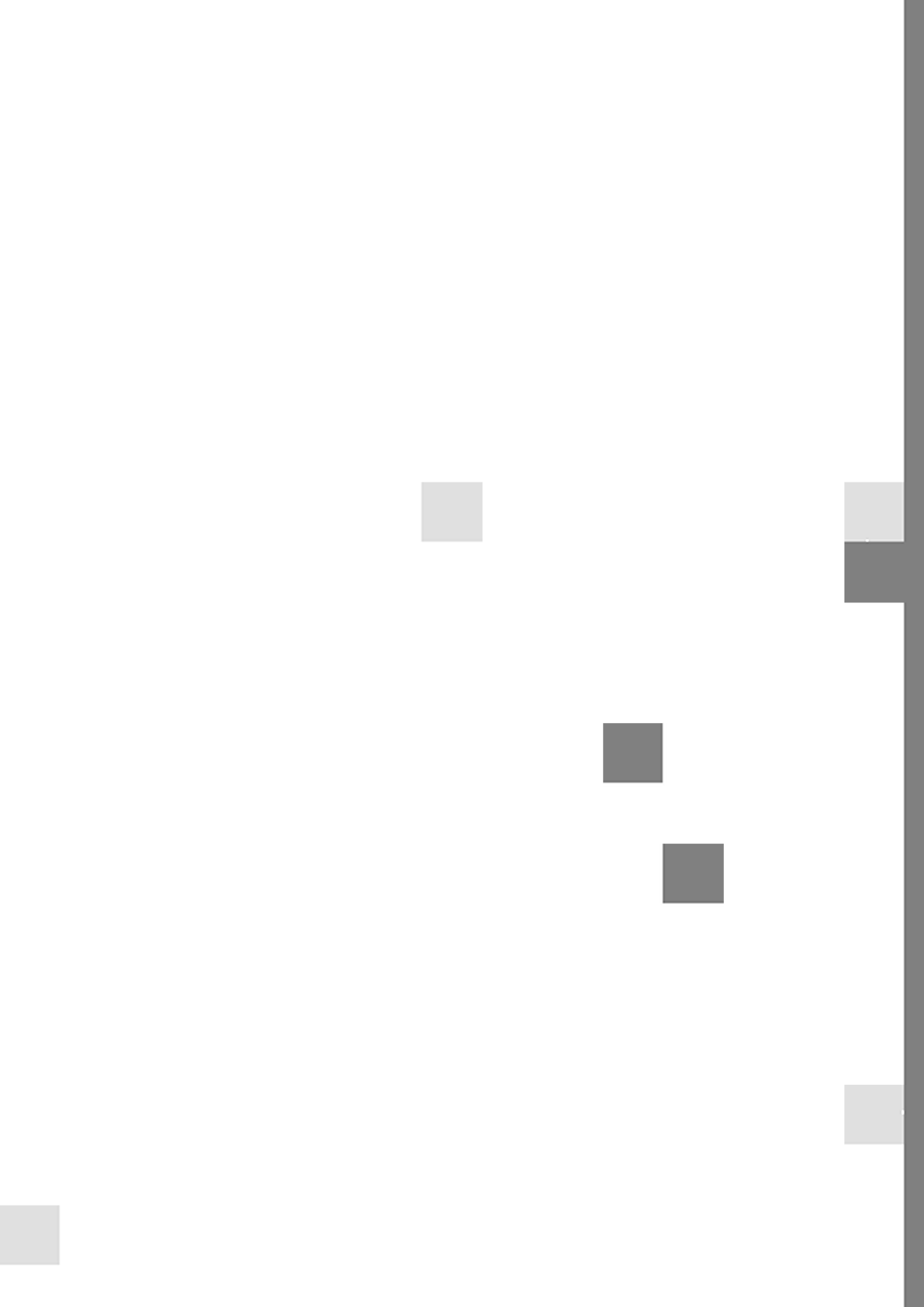

Europese
Commissie

Deze brochure bevat:

- ★ Een toelichting bij de nieuwe definitie van KMO's, die op 1 januari 2005 in werking is getreden.
- ★ Een modelverklaring die de ondernemingen zelf kunnen invullen om bij het indienen van een aanvraag om communautaire steun hun KMO-status aan te tonen.

© Europese Gemeenschappen, 2006
http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_nl.htm

AFWIJZING VAN AANSPRAKELIJKHEID

Deze *KMO-informatiebrochure* is bedoeld als leidraad voor ondernemers bij de toepassing van de nieuwe KMO-definitie. Zij heeft geen wettelijke waarde en is geenszins bindend voor de Commissie.

Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie, gepubliceerd in *Publicatieblad L 124 van de Europese Unie* van 20 mei 2003, blz. 36, is de enige authentieke basis voor de vaststelling van de voorwaarden om als KMO te worden gedefinieerd.

„De middelgrote, kleine en micro-ondernemingen (KMO's) zijn de motor van de Europese economie. Zij zijn een essentiële bron van werkgelegenheid, creëren ondernemingszin en innovatie in de EU en zijn dus een cruciale stimulans voor het concurrentievermogen en de werkgelegenheid. De nieuwe KMO-definitie van KMO's, die op 1 januari 2005 in werking is getreden, is een grote stap naar een beter ondernemingsklimaat voor het midden- en kleinbedrijf en heeft tot doel het ondernemerschap, de investeringen en de groei te bevorderen. Deze definitie is opgesteld na ruim overleg met de betrokken partijen en zij levert het bewijs dat naar de KMO's moet worden geluisterd om de doelstellingen van Lissabon te kunnen verwezenlijken”.

Günter Verheugen,
lid van de Europese Commissie,
belast met ondernemingen en industrie

Inleiding	5
Het belang van een Europese definitie van KMO's	6
Doel van deze brochure	6
1. Waarom een nieuwe definitie?	8
Om de drempels te actualiseren	8
Om micro-ondernemingen te promoten	9
Om de toegang tot kapitaal te verbeteren	9
Om de innovatie te bevorderen en de toegang tot onderzoek & ontwikkeling (O&O) te verbeteren	10
Om rekening te houden met de verschillende relaties tussen ondernemingen	10
2. Toepassing van de nieuwe KMO-definitie	11
2.1. Ben ik een onderneming?	12
2.2. Wat zijn de nieuwe drempels?	12
2.2.1. Personeelsbezetting	15
2.2.2. Jaaromzet en jaarlijks balanstotaal	15
2.3. Waar houd ik verder nog rekening mee wanneer ik mijn cijfers bereken?	16
2.3.1. Ben ik een zelfstandige onderneming?	16
2.3.2. Ben ik een partneronderneming?	20
2.3.3. Ben ik een verbonden onderneming?	23
Conclusie	26
Bijlagen	27
I. Voorbeelden	28
II. Tekst van de aanbeveling	32
III. Modelverklaring	40
IV. Maatregelen om misbruik van de definitie te voorkomen	50

Inleiding

„Tot de categorie micro-, kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaarmzet 50 miljoen EUR of het jaarlijks balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt.“

*Uittreksel uit artikel 2 van de bijlage bij
Aanbeveling 2003/361/EG*

Micro-, kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) spelen een sleutelrol in de Europese economie. Zij zijn een belangrijke bron van ondernemersvaardigheden, innovatie en werkgelegenheid. In de uitgebreide Europese Unie met 25 lidstaten verschaffen circa 23 miljoen KMO's ongeveer 75 miljoen banen en vertegenwoordigen zij 99 % van alle ondernemingen.

KMO's worden echter vaak met marktproblemen geconfronteerd. Zij hebben geregeld moeilijkheden om kapitaal of krediet te verkrijgen, vooral in de aanloopfase. Hun schaarse middelen kunnen ook de toegang tot nieuwe technologieën of innovatie beperken.

Vandaar dat steun aan KMO's een van de prioriteiten is van de Europese Commissie met het oog op economische groei, het scheppen van werkgelegenheid en economische en sociale samenhang.

Welke EU-steun bestaat er voor KMO's?

Voor een overzicht van de belangrijkste financieringsmogelijkheden voor Europese KMO's kunt u de volgende internetbladzijde raadplegen:

europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy/index.htm

© Photos.com

© Photos.com

Het belang van een Europese definitie van KMO's

In een interne markt zonder binnengrenzen is het essentieel dat maatregelen ten behoeve van KMO's op een **gemeenschappelijke definitie** steunen om de samenhang en doeltreffendheid ervan te verbeteren en concurrentievervalsing te beperken. Dit is des te noodzakelijker vanwege de ruime interactie tussen nationale en EU-maatregelen om KMO's te helpen op gebieden zoals regionale ontwikkeling en financiering van onderzoek.

In 1996 heeft de Commissie een aanbeveling gedaan voor een eerste gemeenschappelijke definitie van kleine en middelgrote ondernemingen ⁽¹⁾. Deze definitie is binnen de Europese Unie op ruime schaal toegepast. Op 6 mei 2003 heeft de Commissie een nieuwe aanbeveling ⁽²⁾ gedaan om rekening te houden met de economische ontwikkelingen sinds 1996 (voor de volledige tekst: zie bijlage II bij deze brochure, blz. 32). Deze aanbeveling is op 1 januari 2005 in werking getreden en is van toepassing op alle beleidslijnen, programma's en maatregelen van de Commissie ten behoeve van KMO's.

Het staat de lidstaten vrij de definitie te gebruiken, maar de Commissie verzoekt niet alleen de lidstaten, maar ook de Europese Investeringsbank (EIB) en het Europees Investeringsfonds (EIF) om ze zo veel mogelijk te hanteren.

Doel van deze brochure

Deze brochure presenteert de wijzigingen aangebracht aan de nieuwe definitie en de redenen daarvoor (zie hoofdstuk 1, blz. 8). Vervolgens wordt uitgelegd hoe stapsgewijs moet worden nagegaan of een onderneming al dan niet als KMO kan worden geïdentificeerd (zie hoofdstuk 2, blz. 11).

⁽¹⁾ Aanbeveling 96/280/EG van de Commissie van 3 april 1996 betreffende de definitie van de kleine en middelgrote ondernemingen (Voor de EER relevante tekst), PB L 107 van 30 april 1996, blz. 4-9.

⁽²⁾ Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (Voor de EER relevante tekst), PB L 124 van 20 mei 2003, blz. 36-41.

© Photos.com

Aangezien de doorsnee Europese onderneming niet meer dan zes persoonsleden telt, kunnen de meeste ondernemingen als KMO's worden beschouwd. De nieuwe definitie neemt echter potentiële relaties met andere ondernemingen in aanmerking, wat in sommige gevallen — vooral als daardoor significante financiële banden met andere ondernemingen worden gecreëerd — kan impliceren dat een onderneming geen KMO is.

© Photos.com

Deze brochure is hoofdzakelijk bestemd voor twee doelgroepen.

Tot de eerste doelgroep behoren ondernemers die een micro-, kleine of middelgrote onderneming runnen en een voor KMO's bestemde subsidie of lening wensen aan te vragen. Zij willen waarschijnlijk ook weten of ze aan de criteria voldoen om van specifieke wettelijke maatregelen voor KMO's te kunnen profiteren.

Tot de tweede doelgroep behoren de Europese, nationale, regionale en lokale ambtenaren die de verschillende programma's opstellen en beheren, de aanvragen behandelen en erop moeten toezien dat de ondernemingen de criteria vervullen om steun te kunnen genieten.

Ook worden inspanningen geleverd om de behandeling van aanvragen van KMO's voor financiële steun of deelname aan specifieke programma's te vergemakkelijken, bijvoorbeeld door middel van een **modelverklaring** ⁽³⁾ (zie bijlage III, blz. 40) die de ondernemingen zelf kunnen invullen en aan de relevante administratieve instantie kunnen toezenden om hun KMO-status aan te tonen. Het staat de ondernemingen en de nationale overheid vrij de verklaring te gebruiken en de inhoud ervan aan de nationale gebruiken aan te passen.

⁽³⁾ Mededeling van de Commissie — Modelverklaring inzake de inlichtingen over de KMO-status van een onderneming, PB C 118 van 20 mei 2003, blz. 5-15.

Hoofdstuk 1 — Waarom een nieuwe definitie?

De nieuwe definitie is het resultaat van ruim overleg tussen de Commissie, de lidstaten, ondernemersorganisaties en deskundigen, alsook van twee openbare raadplegingen via internet.

De wijzigingen weerspiegelen de algemene economische ontwikkelingen sinds 1996 en een groeiend bewustzijn van de specifieke hinderpalen waarmee KMO's worden geconfronteerd. De nieuwe definitie is beter aangepast aan de verschillende categorieën KMO's en houdt beter rekening met de diverse soorten relaties tussen ondernemingen. Zij werkt innovatie en partnerschappen in de hand en zorgt er ook voor dat alleen ondernemingen die echt steun nodig hebben, in aanmerking komen voor overheidsprogramma's die daarvoor bedoeld zijn.

Om de drempels te actualiseren

Gezien de ontwikkelingen op het gebied van prijzen en productiviteit moesten de financiële drempels (*) worden aangepast. Dankzij de significante verhoging ervan zullen talrijke ondernemingen hun KMO-status kunnen behouden en voor steunmaatregelen in aanmerking blijven komen. De drempels voor de

(*) De door de nieuwe definitie ingevoerde financiële en personeelsdrempels zijn maxima. De lidstaten, de EIB en het EIF kunnen lagere plafonds vaststellen om maatregelen op een specifieke categorie KMO's toe te spitsen.

© Photos.com

personeelsbezetting zijn dezelfde gebleven, omdat een verhoging ervan zou hebben betekend dat ook grote ondernemingen zouden profiteren van maatregelen die eigenlijk alleen voor KMO's zijn bestemd.

Om micro-ondernemingen te promoten

In de Unie worden steeds meer **micro-ondernemingen** opgericht. De nieuwe definitie houdt daar rekening mee door voor hen financiële drempels vast te stellen. Het is immers de bedoeling dat maatregelen worden genomen om de specifieke problemen van micro-ondernemingen, vooral tijdens de aanloopfase, aan te pakken.

Om de toegang tot kapitaal te verbeteren

Toegang tot kapitaal is een probleem waarmee KMO's alsmat worden geconfronteerd, voornamelijk omdat ze niet de garanties kunnen bieden die traditionele kredietverleners eisen. Om daar een oplossing voor te vinden, maakt de nieuwe definitie aandelenfinanciering voor KMO's makkelijker door bepaalde investeerders zoals **regionale fondsen, risicokapitaalmaatschappijen en business angels** ⁽⁵⁾ een voorkeursbehandeling te geven zonder dat de onderneming in kwestie haar KMO-status verliest (zie blz. 18-19 voor nadere gegevens).

Hetzelfde geldt voor kleine, **autonome lokale overheden** die een jaarlijkse begroting van minder dan 10 miljoen EUR hebben en minder dan 5 000 inwoners tellen. Zij kunnen tot een bepaald percentage in een KMO investeren zonder dat zij benadeeld worden bij het indienen van een subsidieaanvraag.

⁽⁵⁾ *Business angels* kunnen worden gedefinieerd als individuen of groepen individuen die geregeld risicokapitaal beleggen en die aandelenkapitaal in niet-beursgenoteerde ondernemingen investeren (zie artikel 3, lid 2, onder a, van de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, die in deze brochure is opgenomen).

© Photos.com

Wat gebeurt er met steun die vóór 1 januari 2005 is toegezegd?

Als overgangsmaatregel zullen de communautaire programma's die de KMO-definitie van 1996 nog hanteren, verder ten uitvoer worden gelegd ten behoeve van ondernemingen die als KMO's werden beschouwd toen deze programma's destijds zijn goedgekeurd. De wettelijk bindende verplichtingen die de Commissie op basis van die programma's is aangegaan, blijven onverlet (zie artikel 8, lid 2, van de definitie, blz. 37).

Om de innovatie te bevorderen en de toegang tot onderzoek & ontwikkeling (O&O) te verbeteren

Voor **universiteiten en non-profitonderzoekscentra** gelden thans specifieke voorschriften waardoor zij een financieel belang kunnen hebben in een KMO.

Deze samenwerking zal beide partijen ten goede komen. Zij biedt aan een onderneming een waardevolle financiële partner en verschaft toegang tot O&O. Universiteiten en onderzoekscentra bieden de mogelijkheid om hun innovaties in praktijk om te zetten.

Om rekening te houden met de verschillende relaties tussen ondernemingen

Een van de belangrijkste doelstellingen van de nieuwe definitie is ervoor zorgen dat steun alleen wordt verleend aan ondernemingen die deze echt nodig hebben. Daarom wordt een nieuwe methode vastgesteld om de personeelsbezetting en de financiële gegevens te berekenen en zo een realistischer beeld te krijgen van de economische situatie van een onderneming. Er wordt namelijk een onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten ondernemingen: zelfstandige ondernemingen, partnerondernemingen en verbonden ondernemingen (zie hoofdstuk 2). De nieuwe definitie bevat ook garanties om misbruik van de KMO-status te voorkomen (zie bijlage IV, blz. 50).

Er wordt duidelijk aangegeven hoe specifieke relaties tussen een KMO en andere ondernemingen of investeerders moeten worden behandeld wanneer haar financiële gegevens en haar personeelsbezetting worden berekend. Eigenlijk is het zo dat de nieuwe definitie er rekening mee houdt dat een KMO een beroep kan doen op externe financiering. Zo kan bijvoorbeeld een onderneming die verbonden is met een andere onderneming met aanzienlijke financiële middelen, de drempel overschrijden en daardoor niet meer in aanmerking komen voor de KMO-status.

Hoofdstuk 2 — Toepassing van de nieuwe KMO-definitie

Met de nieuwe definitie wordt thans een onderscheid gemaakt tussen drie verschillende categorieën ondernemingen. Elke categorie komt overeen met een type relatie tussen ondernemingen. Dit onderscheid is noodzakelijk om een duidelijk beeld te kunnen krijgen van de economische situatie van een onderneming en om ondernemingen die geen echte KMO's zijn, uit te sluiten.

Over het algemeen zijn de meeste KMO's **zelfstandig** omdat ze hetzij volledig onafhankelijk zijn, hetzij een of meer minderheidsbelangen (elk minder dan 25 %) hebben in andere ondernemingen (zie punt 2.3.1). Als het kapitaalbezit niet meer dan 50 % bedraagt, gaat het om **partnerondernemingen** (zie punt 2.3.2). Is het meer dan 50 %, dan zijn het **verbonden ondernemingen** (zie punt 2.3.3).

Naargelang de categorie waartoe uw onderneming behoort, moet u bij uw berekening misschien cijfers van een of meer andere ondernemingen meetellen. Met het resultaat van de berekening kunt u dan nagaan of uw onderneming voldoet aan de vastgestelde financiële en personeelsdrempels volgens de KMO-definitie (zie punt 2.3). Boven die drempels verliest uw onderneming haar KMO-status.

2.1. Ben ik een onderneming? (artikel 1) (*)

Om als KMO te worden geïdentificeerd, moet u eerst en vooral als onderneming worden beschouwd.

Volgens de nieuwe definitie is een onderneming „iedere eenheid, ongeacht haar rechtsvorm, die een economische activiteit uitoefent“.

Deze formulering is niet nieuw; het is de terminologie die het Europese Hof van Justitie in haar uitspraken gebruikt. Door dit formeel in de aanbeveling op te nemen, is het toepassingsgebied van de nieuwe KMO-definitie nu duidelijk afgebakend. Zelfstandigen, familiebedrijven, partnerschappen en verenigingen die geregeld een economische activiteit uitoefenen, kunnen daardoor als ondernemingen worden beschouwd.

Wat de doorslag geeft, is de economische activiteit en niet de rechtsvorm.

2.2. Wat zijn de nieuwe drempels? (artikel 2)

Zodra u hebt gecontroleerd of u inderdaad een onderneming bent, moet u de cijfers van uw onderneming vaststellen aan de hand van de volgende drie criteria:

- personeelsbezetting,
- jaaromzet,
- jaarbalans.

Door uw cijfers dan met de drempels voor de drie criteria te vergelijken, kunt u uitmaken of u een middelgrote, kleine of micro-onderneming bent.

(*) De artikelnummers verwijzen naar de bijlage bij de aanbeveling van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (zie bijlage II, blz. 32).

Welke cijfers gebruik ik?

Om de personeelsbezetting en de financiële gegevens te berekenen, neemt u de cijfers van de laatste goedgekeurde jaarrekening. Bij pas opgerichte ondernemingen die nog niet over een goedgekeurde jaarrekening beschikken, maakt u te goeder trouw een realistische schatting van de relevante cijfers van het lopende boekjaar (zie artikel 4, blz. 36).

Belangrijk is dat een KMO de drempel voor de personeelsbezetting moet respecteren, maar dat zij kan kiezen of zij het omzetplafond of de balansdrempel in acht neemt. Zij hoeft **niet** aan **beide** criteria te voldoen en mag zelfs één drempel overschrijden zonder daarom haar status te verliezen.

De nieuwe definitie biedt deze keuze, omdat ondernemingen in de handels- en distributiesector uiteraard hogere omzetcijfers halen dan in de productiesector. Door de keuze te laten tussen dit criterium en het balanstotaal, dat het totale vermogen van een onderneming weerspiegelt, wordt gegarandeerd dat KMO's die verschillende soorten economische activiteiten uitoefenen, een eerlijke behandeling krijgen.

Zoals de tabel op bladzijde 14 toont, bestaat de categorie middelgrote, kleine en micro-ondernemingen uit ondernemingen met minder dan 250 personeelsleden en een jaaromzet van maximaal 50 miljoen EUR of een jaarlijks balanstotaal van niet meer dan 43 miljoen EUR.

HET DEFINIËREN VAN KMO'S

PERSONEELSBEZETTING

+/-

BALANS

JAAROMZET

Binnen de categorie KMO's worden kleine ondernemingen gedefinieerd als ondernemingen met minder dan 50 personeelsleden en een jaaromzet of jaarlijks balanstotaal van maximaal 10 miljoen EUR.

Micro-ondernemingen worden gedefinieerd als ondernemingen met minder dan 10 personeelsleden en een jaaromzet of jaarlijks balanstotaal van niet meer dan 2 miljoen EUR.

NIEUWE DREMPELS (artikel 2)

Categorie ondernemingen	Personeelsbezetting: arbeidsjareenheden (AJE)	Jaaromzet	of	Jaarlijks balanstotaal
Middelgroot	< 250	≤ 50 miljoen EUR <small>(in 1996: 40 miljoen EUR)</small>	of	≤ 43 miljoen EUR <small>(in 1996: 27 miljoen EUR)</small>
Klein	< 50	≤ 10 miljoen EUR <small>(in 1996: 7 miljoen EUR)</small>	of	≤ 10 miljoen EUR <small>(in 1996: 5 miljoen EUR)</small>
Micro	< 10	≤ 2 miljoen EUR <small>(nieuw)</small>	of	≤ 2 miljoen EUR <small>(nieuw)</small>

Wat is de definitie van „werknemer“?

Hier geldt de nationale arbeidswetgeving. Zij verschilt van land tot land, bijvoorbeeld voor tijdelijk personeel dat als zelfstandige werkt of dat bij een uitzendbureau is ingehuurd. Informeer bij de overheid hoe uw nationale wetgeving de term „werknemer“ definieert.

Om te weten hoe u contact kunt opnemen met uw nationale overheid: [raadpleeg europa.eu.int/comm/employment_social/esf2000/contacts-en.htm](http://raadpleeg.europa.eu/int/comm/employment_social/esf2000/contacts-en.htm)

2.2.1. Personeelsbezetting (artikel 5)

De personeelsbezetting is een doorslaggevend criterium om te bepalen onder welke categorie een KMO valt. Zij omvat voltijds, deeltijds en seizoengebonden personeel en zowel:

- werknemers,
- personen die als ondergeschikte voor de onderneming werken en die naar nationaal recht als werknemer worden beschouwd,
- eigenaars-bedrijfsleiders,
- partners die in de onderneming een geregelde activiteit uitoefenen en van de onderneming financieel voordeel genieten.

Leerlingen of studenten die in het kader van een overeenkomst een beroepsopleiding volgen, worden **niet** meegeteld in de personeelsbezetting. Personen met moederschaps- of ouderschapsverlof tellen ook niet mee.

De personeelsbezetting wordt uitgedrukt in arbeidsjaareenheden (AJE). Iedereen die tijdens het hele referentiejaar voltijds in of voor uw onderneming heeft gewerkt, telt als één eenheid. Deeltijds en seizoengebonden personeel en personeel dat niet het hele jaar heeft gewerkt, tellen als fracties van een eenheid.

2.2.2. Jaaromzet en jaarlijks balanstotaal (artikel 4)

De jaaromzet wordt bepaald door berekening van het inkomen dat uw onderneming in het desbetreffende jaar door verkoop of dienstverlening heeft ontvangen, na aftrek van eventuele korting. De omzet omvat geen belasting op de toegevoegde waarde (BTW) of andere indirecte belastingen (*).

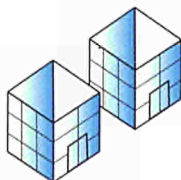
Het jaarlijks balanstotaal is de waarde van de belangrijkste activa van uw onderneming (†).

(*) Zie artikel 28 van Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g, van het Verdrag betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, PB L 222 van 14.8.1978, blz. 11-31.

(†) Zie voorts artikel 12, lid 3, van Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g, van het Verdrag betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, PB L 222 van 14.8.1978, blz. 11-31.

Wat gebeurt er als ik een drempel overschrijd?

Als uw onderneming in de loop van het referentiejaar de financiële of personeelsdrempel overschrijdt, heeft dat geen invloed op uw situatie. U behoudt de KMO-status waarmee u het jaar begonnen bent. Die status verliest u pas wanneer u de drempels tijdens twee opeenvolgende boekjaren overschrijdt. Zo kunt u ook de KMO-status verwerven als u vroeger een grote onderneming was, maar gedurende twee opeenvolgende boekjaren onder de drempels zat () (zie artikel 4, lid 2, blz. 36).*

2.3. Waar houd ik verder nog rekening mee wanneer ik mijn cijfers bereken?

Om uw cijfers te berekenen, moet u eerst uitmaken of uw onderneming **zelfstandig** is — veruit de meest voorkomende categorie — dan wel een **partneronderneming** of **verbonden onderneming** is. Daartoe moet u alle relaties met andere ondernemingen in aanmerking nemen. Naargelang de categorie waartoe uw onderneming behoort, moet u dan wellicht bepaalde of zelfs alle cijfers van die ondernemingen bij de uwe optellen. De berekeningen voor elk van de drie soorten ondernemingen zijn anders en zullen uiteindelijk bepalen of u onder de vastgestelde drempels volgens de KMO-definitie valt.

Ondernemingen die zelf geconsolideerde rekeningen opstellen of die opgenomen zijn in de geconsolideerde rekeningen van een andere onderneming, worden meestal beschouwd als verbonden ondernemingen.

2.3.1. Ben ik een zelfstandige onderneming? (artikel 3, lid 1)**Definitie**

U bent zelfstandig als:

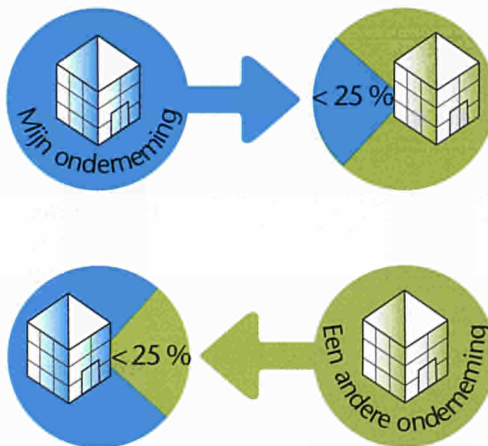
- u volledig onafhankelijk bent, d.w.z. als u geen participatie hebt in andere ondernemingen en geen andere onderneming een participatie heeft in de uwe;
- u minder dan 25 % van het kapitaal of de stemrechten (het hoogste cijfer telt) van een of meer ondernemingen bezit en/of als andere ondernemingen niet meer dan 25 % van het kapitaal of de stemrechten (het hoogste cijfer telt) van uw onderneming bezitten.

Als u zelfstandig bent, wil dat zeggen dat u geen partner bent van en niet verbonden bent met een andere onderneming (zie artikel 3, lid 1, blz. 35).

(*) Wanneer u de modelverklaring invult, moet u aangeven of er in uw cijfers van de vorige verslagperiode wijzigingen zijn waardoor uw onderneming misschien van categorie verandert (micro, klein, middelgroot of groot) (zie de modelverklaring achterin deze brochure).

ZELFSTANDIGE ONDERNEMINGEN

Mijn onderneming bezit minder dan 25 % (van het kapitaal of de stemrechten) van een andere onderneming en/of een andere onderneming bezit minder dan 25 % van die van mijn onderneming.

NB: U kunt diverse investeerders hebben met elk een belang van minder dan 25 % in uw onderneming en toch zelfstandig blijven, mits deze investeerders niet met elkaar verbonden zijn in de zin van punt 2.3.3 („verbonden ondernemingen“). Zijn ze wel met elkaar verbonden, dan kunt u als verbonden of partneronderneming worden beschouwd al naargelang uw eigen situatie (zie ter illustratie de grafiek op blz. 30).

Hoe stel ik de cijfers van mijn onderneming vast? (artikel 6, lid 1)

Als u een zelfstandige onderneming bent, gebruik alleen de personeelsbezetting en de financiële gegevens uit uw jaarrekening om te controleren of u onder de drempels valt van punt 2.2 op blz. 12.

Wat zijn institutionele beleggers?

De Europese Commissie geeft geen officiële definitie van het begrip „institutionele beleggers”. Daaronder wordt meestal verstaan beleggers die grote hoeveelheden effecten verhandelen namens een groot aantal kleine beleggers en die niet direct betrokken zijn bij het beheer van de bedrijven waarin ze beleggen. Beleggingsmaatschappijen en pensioenfondsen kunnen bijvoorbeeld als institutionele beleggers worden beschouwd.

Uitzonderingen (artikel 3, lid 2, onder a t/m d)

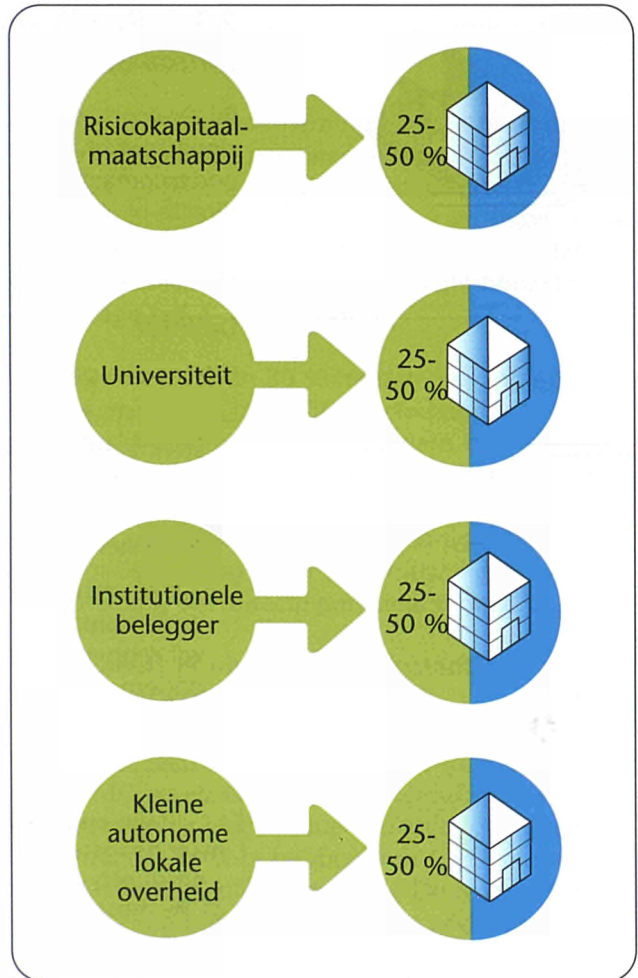
U kunt toch nog als zelfstandig en dus zonder partnerondernemingen worden geïdentificeerd, zelfs indien de drempel van 25 % overschreden wordt door een van de volgende investeerders:

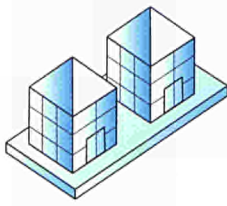
- openbare participatiemaatschappijen, risicokapitaalmaatschappijen en *business angels* ^(*);
- universiteiten en non-profitonderzoekscentra;
- institutionele beleggers, inclusief regionale ontwikkelingsfondsen;
- autonome lokale overheden met een jaarlijkse begroting van minder dan 10 miljoen EUR en met minder dan 5 000 inwoners.

Het is mogelijk zelfstandig te blijven, ook al hebt u een of meer investeerders uit bovenstaande lijst. Ieder van hen mag een belang van ten hoogste 50 % hebben in uw onderneming, mits ze niet met elkaar verbonden zijn (zie punt 2.3.3 op blz. 23 voor het begrip „verbonden onderneming”).

Elke investeerder heeft uiteraard rechten als aandeelhouder, maar hij mag deze niet te buiten gaan door invloed uit te oefenen op het beheer van de onderneming, zoals bedoeld in artikel 3, lid 3, van de definitie („verbonden ondernemingen”).

^(*) Zie voetnoot 5 voor een definitie van *business angels*. Hun financieel belang in een onderneming moet minder dan 1 250 000 EUR bedragen.

2.3.2. Ben ik een partneronderneming? (artikel 3, lid 2)

Bij dit soort relatie gaan ondernemingen een significant financieel partnerschap aan met andere ondernemingen zonder dat een ervan effectief directe of indirecte zeggenschap heeft over de andere. Partnerondernemingen zijn niet zelfstandig en ook niet met elkaar verbonden.

Definitie

U bent een partneronderneming als:

- u 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten van een andere onderneming bezit en/of als een andere onderneming 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten van uw onderneming bezit;
- u niet verbonden bent met een andere onderneming (zie punt 2.3.3), wat onder meer wil zeggen dat uw stemrechten in de andere onderneming (of vice versa) niet meer dan 50 % bedragen.

PARTNERONDERNEMINGEN

Mijn onderneming bezit ten minste 25 %, maar hoogstens 50 % van een andere onderneming en/of een andere onderneming bezit ten minste 25 %, maar hoogstens 50 % van mijn onderneming.

Wat doe ik met de cijfers van de partners van mijn partneronderneming?

Om onnodige complicaties en eindeloze berekeningen te vermijden, geldt volgens de definitie de volgende regel: als uw partneronderneming zelf andere partners heeft, moet u alleen de cijfers meetellen van de partnerondernemingen die een directe participatie hebben in uw onderneming en/of waarin uw eigen onderneming een directe participatie heeft (zie artikel 6, lid 2, blz. 37, en de grafiek op blz. 29).

En als mijn partner verbonden is met een andere onderneming

In dat geval moeten de cijfers van de verbonden onderneming volledig (100 %) met die van uw partneronderneming worden samengeteld (zie punt 2.3.3, blz. 23). Van dat totaal voegt u aan uw eigen cijfers het percentage toe dat overeenkomt met de participatie van uw partneronderneming (zie artikel 6, lid 3, blz. 37, en de illustraties op blz. 28-30).

Hoe bereken ik de cijfers van mijn onderneming? (artikel 6, leden 2, 3 en 4)

Als u een partneronderneming bent, moet u een **percentage** van de personeelsbezetting en de financiële gegevens van de andere onderneming bij die van u optellen om te weten of u aanspraak kunt maken op de KMO-status. Het percentage is dat van de aandelen of stemrechten — het hoogste percentage telt — die u bezit.

Als u een belang van 30 % hebt in een andere onderneming, telt u dus 30 % van haar personeelsbezetting, omzet en balans bij uw eigen cijfers op. Mocht u diverse partnerondernemingen hebben, dan moet u dezelfde berekening maken voor elke partner die een directe participatie heeft in uw onderneming en/of waarin uw eigen onderneming een directe participatie heeft.

Wat gebeurt er met overheidsinstanties? (artikel 3, lid 4)

Volgens de nieuwe definitie is een onderneming geen KMO als een of meer overheidsinstanties, zij het gezamenlijk of individueel, directe of indirecte zeggenschap heeft of hebben over 25 % of meer van haar kapitaal of stemrechten. De reden voor deze bepaling is dat een dergelijke onderneming door haar overheidsbelang bepaalde en in het bijzonder financiële voordelen kan genieten ten aanzien van andere ondernemingen die met privé-kapitaal worden gefinancierd. Bovendien is het vaak onmogelijk om de relevante financiële en personeelsgegevens van overheidsinstanties te berekenen.

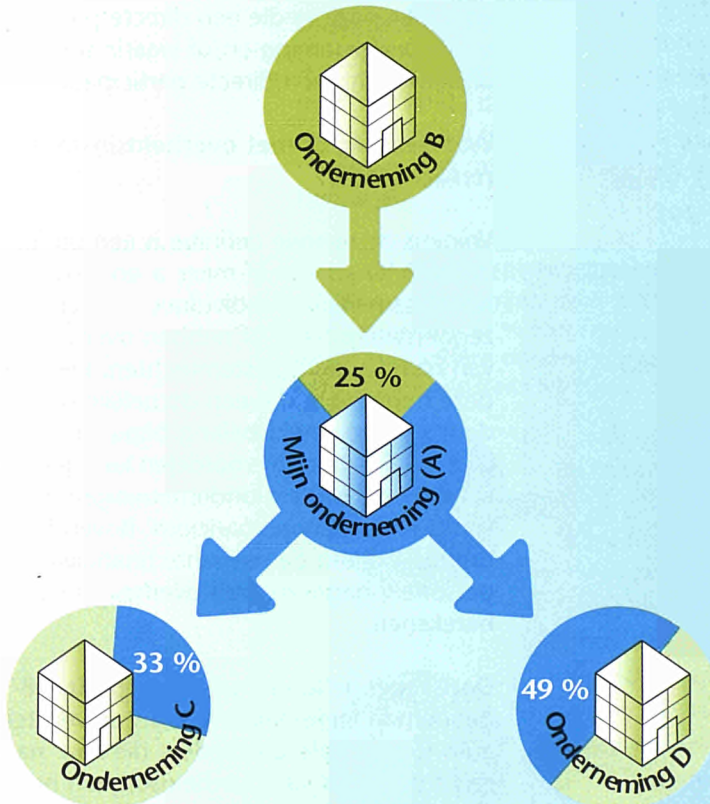
Deze regel geldt niet voor de op blz. 18-19 genoemde investeerders, zoals universiteiten of autonome lokale overheden, die naar nationaal recht de status van overheidsorgaan hebben. Zij mogen een participatie van 25 % tot 50 % hebben in een onderneming zonder dat deze haar KMO-status verliest.

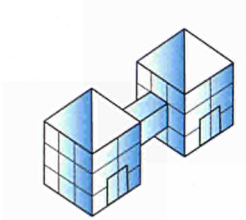
Hoe bereken ik de cijfers van partnerondernemingen?

(De vermelde percentages dienen alleen maar ter illustratie; voor meer voorbeelden: zie bijlage I).

Mijn onderneming (A) bezit 33 % van C en 49 % van D, terwijl B een belang van 25 % heeft in mijn onderneming. Om mijn personeelsbezetting en financiële gegevens te berekenen, voeg ik aan mijn cijfers (100 %) de relevante percentages van de cijfers voor B, C en D toe.

MIJN TOTAAL = 100 % van A + 25 % van B + 33 % van C + 49 % van D.

2.3.3. Ben ik een verbonden onderneming? (artikel 3, lid 3)

Bij dit soort relatie vormen ondernemingen een **groep** omdat een onderneming directe of indirecte zeggenschap heeft over een meerderheid van de stemrechten van een andere of omdat zij een **overheersende invloed** kan uitoefenen op een andere onderneming. Dit type komt dus minder vaak voor dan de vorige twee types.

Definitie

Twee of meer ondernemingen zijn verbonden als zij een van de volgende relaties hebben:

- een onderneming bezit een meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of leden van een andere onderneming;
- een onderneming heeft het recht een meerderheid van de leden van het leidinggevende, toezichthoudende of bestuursorgaan van een andere onderneming te benoemen of te ontslaan;
- door een contract tussen de ondernemingen of een bepaling in de statuten van een van de ondernemingen kan een ervan een overheersende invloed uitoefenen op de andere;
- bij overeenkomst kan een onderneming als enige zeggenschap hebben over een meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of leden van een andere.

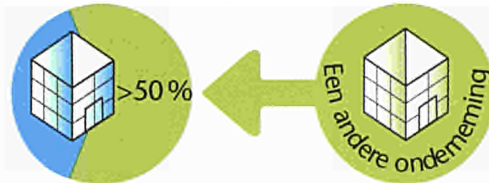
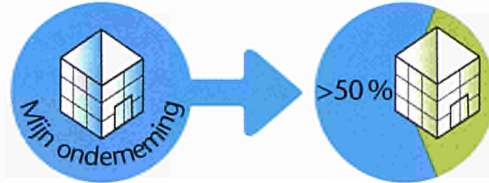
Een typisch voorbeeld van een verbonden onderneming is de volle dochteronderneming.

En wat bij franchising?

Twee ondernemingen met een franchise zijn niet noodzakelijk verbonden ondernemingen. Dat hangt af van wat er in de franchiseovereenkomst staat. Enkel en alleen als daarin een van de vier relaties van bladzijde 23 is opgenomen, worden zij als verbonden beschouwd.

VERBONDEN ONDERNEMINGEN

Mijn onderneming bezit meer dan 50 % van de stemrechten van de aandeelhouders of leden van een andere onderneming en/of een andere onderneming bezit meer dan 50 % van die van mij.

Hoe bereken ik de cijfers van mijn onderneming?
(artikel 6, leden 2, 3 en 4)

De cijfers van de verbonden onderneming moet u volledig (100 %) bij die van uw onderneming optellen om te zien of u onder de financiële en personeelsdrempels van de definitie blijft.

Een onderneming weet doorgaans meteen dat zij verbonden is, omdat zij in de meeste lidstaten wettelijk verplicht is geconsolideerde rekeningen op te stellen of omdat zij door consolidatie in de rekeningen van een andere onderneming is opgenomen.

Als u geen geconsolideerde rekeningen opstelt en de onderneming waarmee u verbonden bent, op haar beurt verbonden is met andere ondernemingen, dan moet u de cijfers van al die verbonden ondernemingen volledig bij uw eigen cijfers optellen.

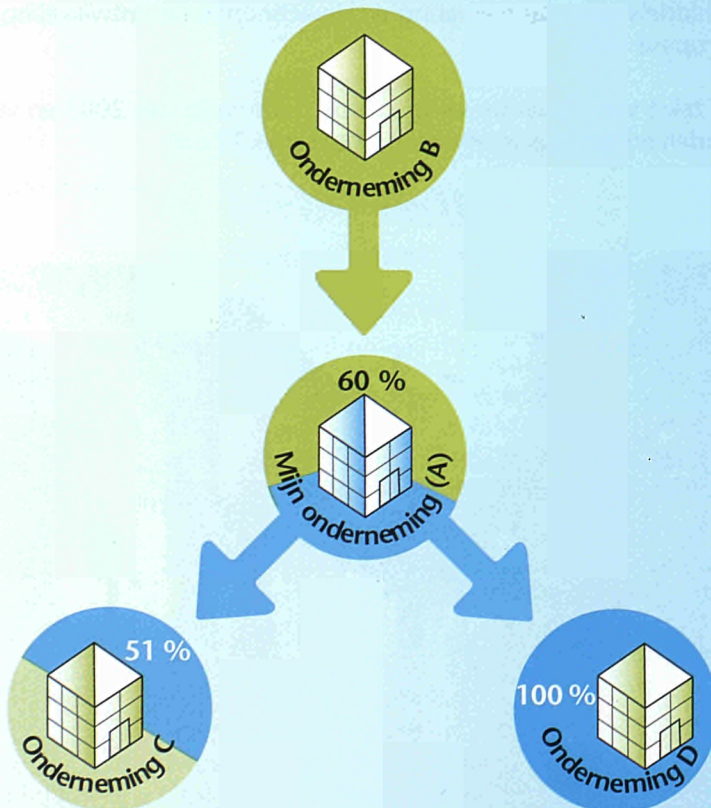
Hoe bereken ik de cijfers van verbonden ondernemingen?

(De vermelde percentages dienen alleen maar ter illustratie; voor meer voorbeelden: zie bijlage I).

Mijn onderneming (A) bezit 51 % van C en 100 % van D, terwijl B een participatie van 60 % heeft in mijn onderneming.

Aangezien de participatie telkens meer dan 50 % bedraagt, neem ik de volledige cijfers (100 %) van de vier betrokken ondernemingen om mijn personeelsbezetting en financiële gegevens te berekenen.

MIJN TOTAAL = 100 % van A + 100 % van B + 100 % van C + 100 % van D.

Conclusie

De definitie is een belangrijk instrument om efficiënte maatregelen te nemen en programma's uit te voeren waarmee de ontwikkeling en het succes van KMO's kunnen worden gesteund. De lidstaten, de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds worden dan ook verzocht deze definitie zo veel mogelijk toe te passen.

Wij hopen dat deze brochure nuttig zal zijn voor KMO's die willen profiteren van de maatregelen die door Europese, nationale, regionale en lokale overheden op basis van deze nieuwe definitie worden genomen.

De nieuwe definitie kan nog worden bijgewerkt en de Commissie zal ze in de komende jaren eventueel aanpassen om rekening te houden met de inmiddels opgedane ervaring en de economische ontwikkelingen in de Europese Unie.

De tekst van de aanbeveling van de Commissie van 2003 en van de modelverklaring is te vinden op bladzijde 32 e.v.

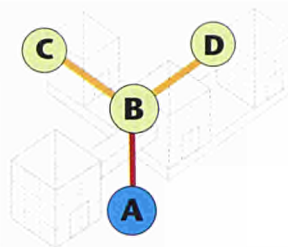
Bijlagen

- I. Voorbeelden
- II. Tekst van de aanbeveling
- III. Modelverklaring
- IV. Maatregelen om misbruik van de definitie te voorkomen

Een mededeling met een modelverklaring is gepubliceerd in *Publicatieblad C 118 van de Europese Unie* van 20 mei 2003. Sindsdien zijn er twee correcties geweest. De geconsolideerde versie in bijlage III is speciaal opgesteld voor deze brochure.

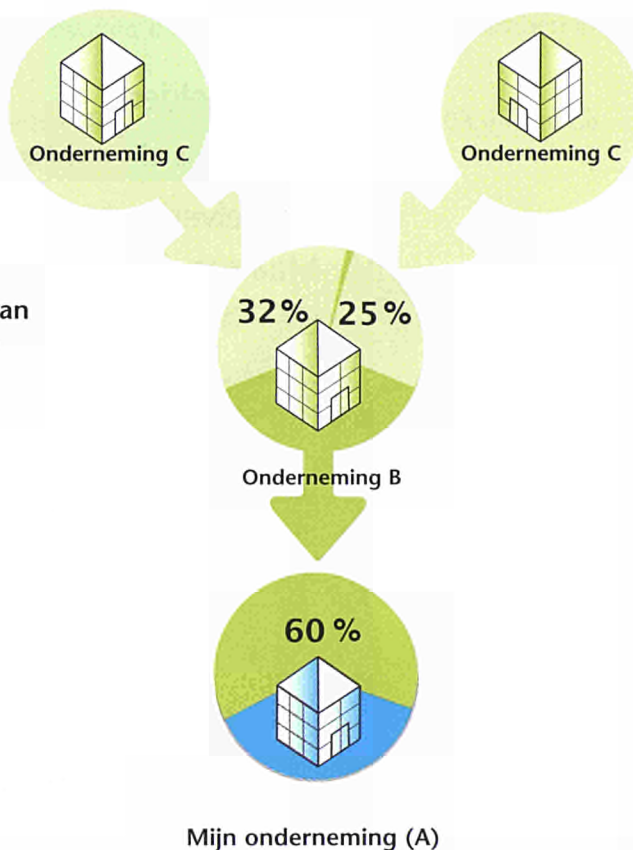
Voorbeeld 1:

Mijn onderneming (A) is **verbonden** met onderneming B via de participatie van 60 % die B heeft in mijn onderneming. Maar B heeft ook twee **partners**, de ondernemingen C en D, die respectievelijk 32 % en 25 % van B bezitten.

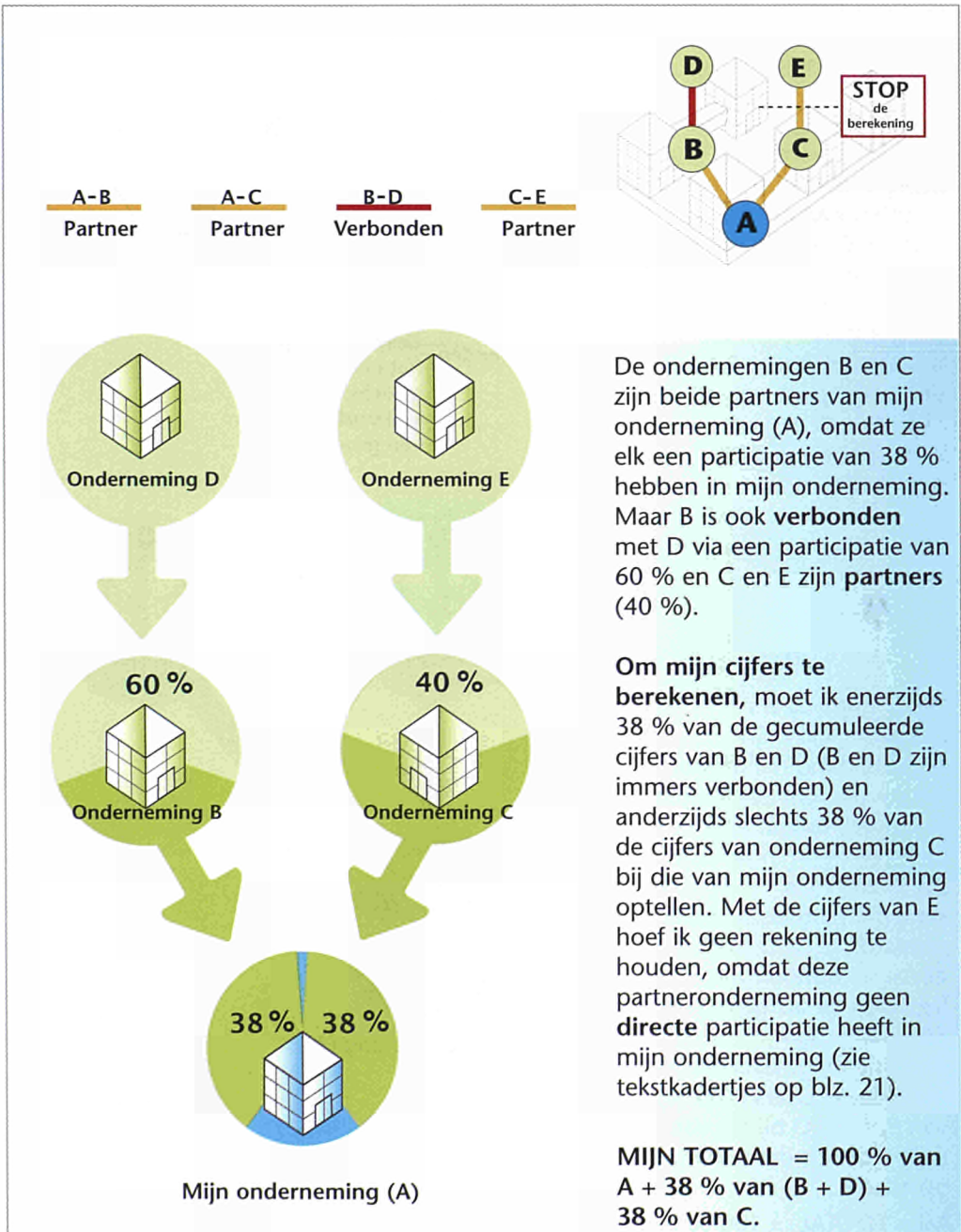
A-B	B-C	B-D
Verbonden	Partner	Partner

Om mijn cijfers te **berekenen**, moet ik alle cijfers (100 %) van B, 32 % van de cijfers van C en 25 % van de cijfers van D bij die van mijn eigen onderneming optellen.

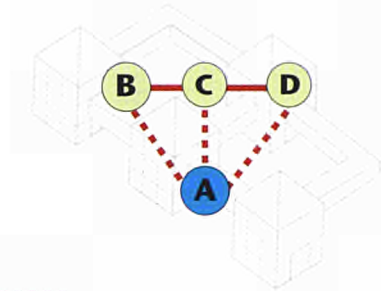
Mijn **TOTAAL** = 100 % van A + 100 % van B + 32 % van C + 25 % van D.

Voorbeeld 2:

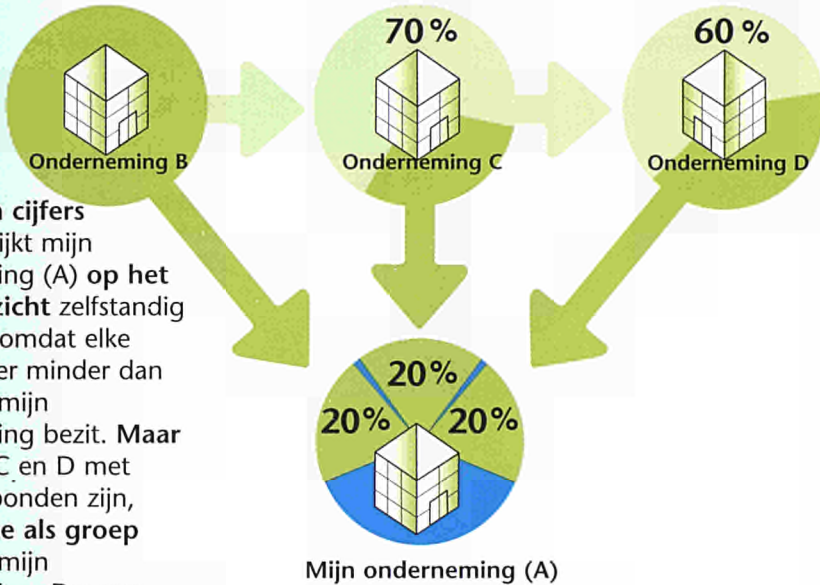
Voorbeeld 3:

Mijn onderneming (A) heeft drie investeerders, namelijk B, C en D, die elk 20 % van mijn kapitaal of stemrechten bezitten. Deze investeerders zijn zelf met elkaar verbonden en vormen dus een **groep verbonden ondernemingen**: B heeft een participatie van 70 % in C die zelf een participatie van 60 % heeft in D.

B-C
C-D
Verbonden

.....
Zelfstandig op het eerste gezicht, maar verbonden met een groep

Als ik mijn cijfers bereken, lijkt mijn onderneming (A) op het eerste gezicht zelfstandig te blijven, omdat elke investeerder minder dan 25 % van mijn onderneming bezit. Maar omdat B, C en D met elkaar verbonden zijn, bezitten ze als groep 60 % van mijn onderneming. Daarom moet ik alle cijfers (100 %) van B, C en D bij die van mijn eigen onderneming optellen.

Mijn TOTAAL = 100 % van A + 100 % van B + 100 % van C + 100 % van D.

- II. Tekst van de aanbeveling
- III. Modelverklaring
- IV. Maatregelen om misbruik van de definitie te voorkomen

COMMISSIE

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 6 mei 2003

betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen

(kennisgeving geschied onder nummer C(2003) 1422)

(Voor de EER relevante tekst)

(2003/361/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 211, tweede streepje,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In een verslag dat zij in 1992 op verzoek van de Raad Industrie van 28 mei 1990 aan de Raad heeft overgelegd, stelde de Commissie voor de snelle toename van het aantal in de Gemeenschap gehanteerde definities van kleine en middelgrote ondernemingen te beperken. Aanbeveling 96/280/EG van de Commissie van 3 april 1996 betreffende de definitie van de kleine en middelgrote ondernemingen ⁽¹⁾ beruiste op de gedachte dat het bestaan van uiteenlopende definities op zowel gemeenschappelijk als nationaal niveau tot incoherentie kon leiden. In de context van een interne markt zonder binnengrenzen ging men er reeds van uit dat de behandeling van de ondernemingen op een sokkel van gemeenschappelijke regels moet zijn gebaseerd. De voortzetting van een dergelijke aanpak is des te noodzakelijker, omdat er tal van wisselwerkingen tussen de nationale en de communautaire steunmaatregelen ten behoeve van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (KMO's) bestaan, bijvoorbeeld wat structuurfondsen en onderzoek betreft, en situaties moeten worden vermeden waarin de Gemeenschap haar acties op de ene categorie van KMO's toespitst en de lidstaten op een andere categorie ervan. Bovendien was men van oordeel dat de inachtneming van eenzelfde definitie door de Commissie, de lidstaten, de Europese Investeringsbank (EIB) en het Europees Investeringsfonds (EIF) de samenhang en de doeltreffendheid van het op KMO's gerichte beleid zou versterken en zo de risico's van mededingingsvervalsing zou beperken.
- (2) Aanbeveling 96/280/EG is op ruime schaal door de lidstaten toegepast en de definitie in de bijlage is met name overgenomen in Verordening (EG) nr. 70/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen ⁽²⁾. Behalve de noodzakelijke aanpassing

aan de economische ontwikkelingen, zoals bepaald in artikel 2 van de bijlage bij de genoemde aanbeveling, dient rekening te worden gehouden met een aantal interpretatieproblemen die zich bij de toepassing ervan hebben voorgedaan, alsmede met de opmerkingen van ondernemingen. Gezien het aantal wijzigingen dat in Aanbeveling 96/280/EG moet worden aangebracht en ter wille van de duidelijkheid dient genoemde aanbeveling te worden vervangen.

- (3) Er zij ook op gewezen dat, overeenkomstig de artikelen 48, 81 en 82 van het Verdrag, zoals deze door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen worden uitgelegd, iedere eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm, als onderneming moet worden beschouwd. Hieronder zijn met name begrepen eenheden die individueel of in familieverband ambachtelijke of andere activiteiten uitoefenen, personenvennootschappen en verenigingen die geregeld een economische activiteit uitoefenen.
- (4) Het criterium van het aantal werkzame personen blijft zeker een van de belangrijkste en moet als hoofdcriterium worden beschouwd, maar de hantering van een financieel criterium vormt een noodzakelijke aanvulling om het werkelijke belang van een onderneming, haar prestaties en haar positie ten opzichte van haar concurrenten te kunnen afmeten. Het zou echter evenmin wenselijk zijn de omzet als het enige financiële criterium te hanteren, met name omdat ondernemingen uit de handels- en distributiesector vanwege hun aard een hogere omzet hebben dan die uit de be- en verwerkende nijverheid. Het omzetcriterium moet derhalve worden gecombineerd met dat van het balanstotaal, dat de totale waarde van een onderneming aangeeft, waarbij een van beide criteria mag worden overschreden.
- (5) De omzetrempels betreffen ondernemingen met zeer uiteenlopende economische activiteiten. Om het nut van de definitie niet onnodig te beperken, moet bij een aanpassing rekening worden gehouden met de prijs- en de productiviteitsontwikkeling.

⁽¹⁾ PB L 107 van 30.4.1996, blz. 4.

⁽²⁾ PB L 10 van 13.1.2001, blz. 33.

- (6) Omdat er ten aanzien van de drempels voor het balans-totaal geen nieuwe elementen naar voren zijn gekomen, is het redelijk de aanpak niet te veranderen en dus op de omzeldrempels een coëfficiënt toe te passen, die gebaseerd is op de huidige statistische verhouding tussen deze twee variabelen. De vastgestelde statistische ontwikkeling geeft aanleiding tot een sterkere stijging van de omzeldrempel. Omdat deze ontwikkeling volgens de grootte van ondernemingen gedifferentieerd is, dient om de economische ontwikkeling zo getrouw mogelijk te vertalen en kleine en micro-ondernemingen niet ten opzichte van middelgrote ondernemingen te benadelen, deze coëfficiënt te worden aangepast. Deze coëfficiënt ligt voor kleine en micro-ondernemingen zeer dicht bij 1. Daarom moet eenvoudigheidshalve voor de drempels voor de omzet en het balanstotaal van deze categorieën dezelfde waarde worden gehanteerd.
- (7) Zoals in Aanbeveling 96/280/EG zijn de drempels betreffende de financiën en het aantal werkzame personen maxima. De lidstaten, de EIB en het EIF kunnen echter lagere drempels vaststellen om acties op een bepaalde categorie KMO's toe te spitsen. Terwille van de administratieve vereenvoudiging is het hun voor de tenuitvoerlegging van sommige beleidsmaatregelen eveneens toegestaan slechts één criterium te gebruiken, namelijk dat van het aantal werkzame personen, met uitzondering van terreinen waarop uiteenlopende mededingingsregels gelden, die ook verlangen dat financiële criteria in acht worden genomen.
- (8) Ingevolge de goedkeuring van het Europees Handvest voor kleine bedrijven door de Europese Raad van Santa Maria da Feira in juni 2000 moeten bovendien micro-ondernemingen, een bijzonder belangrijke categorie kleine ondernemingen voor de ontwikkeling van het ondernemerschap en het scheppen van arbeidsplaatsen, beter worden gedefinieerd.
- (9) Om de definitie beter op de economische realiteit van de KMO's af te stemmen en om groepen ondernemingen waarvan de economische macht die van een KMO overschrijft, van deze definitie uit te sluiten, dient te worden onderscheiden tussen de verschillende soorten ondernemingen naargelang zij zelfstandig zijn, deelnemingen hebben die geen zeggenschap impliceren (partnerondernemingen), of met andere ondernemingen zijn verbonden. De in Aanbeveling 96/280/EG aangegeven deelnemingsdrempel van 25 %, waaronder een onderneming als zelfstandig wordt beschouwd, wordt gehandhaafd.
- (10) Om de oprichting van ondernemingen, de financiering van KMO's met eigen middelen en de plattelands- en lokale ontwikkeling aan te moedigen, mogen ondernemingen als zelfstandig worden beschouwd ondanks een deelneming van 25 % of meer door bepaalde groepen investeerders, die voor deze financieringen en oprichtingen een positieve rol spelen. Evenwel moet worden gepreciseerd welke voorwaarden voor deze investeerders gelden. Het geval van natuurlijke personen of groepen natuurlijke personen die geregeld risicokapitaal beleggen, („business angels”) wordt in het bijzonder vermeld omdat, in vergelijking tot andere beleggers van risicokapitaal, hun vermogen nieuwe ondernemers op relevante wijze te adviseren een waardevolle bijdrage levert. Hun investering met eigen kapitaal vormt ook een aanvulling op de activiteit van de risicokapitaalmaatschappijen, doordat kleinere bedragen in vroege levensstadia van de onderneming worden verstrekt.
- (11) Ter vereenvoudiging van de situatie voor met name de lidstaten en de ondernemingen is het wenselijk voor de definitie van verbonden ondernemingen de voorwaarden te hanteren, mits deze aan de inhoud van de onderhavige aanbeveling zijn aangepast, die zijn vastgesteld in artikel 1 van Richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2001/65/EG van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾. Ter versterking van stimuleringsmaatregelen voor het investeren van eigen middelen in KMO's, wordt de afwezigheid van een overheersende invloed op de betrokken onderneming verondersteld, waarbij de criteria worden gehanteerd van artikel 5, lid 3, van Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen⁽³⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2001/65/EG.
- (12) Om de voordelen van regelingen en maatregelen ten behoeve van KMO's voor te behouden aan ondernemingen die deze echt nodig hebben, is het ook wenselijk, indien van toepassing, rekening te houden met de via natuurlijke personen tussen de ondernemingen bestaande banden. Om het onderzoek naar dergelijke situaties tot het strikt noodzakelijke te beperken, dienen deze banden alleen in aanmerking te worden genomen wanneer ondernemingen activiteiten op dezelfde relevante markt, of op verwante markten uitoefenen, door zo nodig te verwijzen naar de bepaling van de relevante markt in de mededeling van de Commissie inzake de bepaling van de relevante markt voor het gemeenschappelijke mededingingsrecht⁽⁴⁾.
- (13) Ter vermijding van willekeurige onderscheidingen tussen de verschillende overheidsinstanties binnen een lidstaat en in het belang van de rechtszekerheid, blijkt het noodzakelijk te verklaren dat een onderneming waarbij 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten onder zeggenschap staat van een overheidsinstantie of een openbaar lichaam, geen KMO is.
- (14) Om de administratieve lasten voor de ondernemingen te verlichten en de afhandeling van dossiers waarvoor de hoedanigheid van KMO vereist is, te vergemakkelijken en te bespoedigen, is het wenselijk in de mogelijkheid te voorzien van verklaringen op erewoord inzake bepaalde kenmerken van de betrokken onderneming.

(1) PB L 193 van 18.7.1983, blz. 1.

(2) PB L 283 van 27.10.2001, blz. 28.

(3) PB L 222 van 14.8.1978, blz. 11.

(4) PB C 372 van 9.12.1997, blz. 5.

- (15) Het verdient aanbeveling de samenstelling te preciseren van het aantal werkzame personen dat voor de definitie van KMO's relevant is. Om de ontwikkeling van de beroepsopleiding en alternerende opleidingen te stimuleren, is het wenselijk leerlingen en studenten met een beroepsopleidingscontract voor de berekening van het aantal werkzame personen niet mee te tellen. Zwangerschaps- en ouderschapsverlof moeten evenmin worden meegerekend.
- (16) De verschillende soorten ondernemingen, gedefinieerd volgens hun banden met andere ondernemingen, beantwoorden aan objectief verschillende integratieniveaus. Het is daarom passend voor elk van deze soorten ondernemingen verschillende criteria toe te passen ter berekening van de grootheden die hun activiteit en hun economische macht aangeven,

BEVEELT AAN:

Artikel 1

1. Deze aanbeveling betreft de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, zoals gehanteerd in het binnen de Gemeenschap en de Europese Economische Ruimte toegepaste communautaire beleid.
2. De lidstaten, de Europese Investeringsbank (EIB) en het Europees Investeringsfonds (EIF) wordt aanbevolen:
 - a) zich naar de bepalingen van titel I van de bijlage te richten voor al hun tot kleine ondernemingen, middelgrote ondernemingen of micro-ondernemingen gerichte programma's;
 - b) de nodige maatregelen te nemen om de in artikel 7 van de bijlage vastgestelde grootteklassen te hanteren, met name bij het opmaken van de balans van hun gebruik van de communautaire financiële instrumenten.

Artikel 2

De in artikel 2 van de bijlage aangegeven drempels betreffen maxima. De lidstaten, de EIB en het EIF kunnen lagere drempels vaststellen. Voor de tenuitvoerlegging van sommige beleidsmaatregelen is het hun eveneens toegestaan alleen het criterium van het aantal werkzame personen te gebruiken, behalve op terreinen die door de diverse regels inzake staatssteun worden bestreken.

Artikel 3

Deze aanbeveling vervangt Aanbeveling 96/280/EG vanaf 1 januari 2005.

Artikel 4

Deze aanbeveling is gericht tot de lidstaten, de EIB en het EIF.

Zij worden verzocht de Commissie uiterlijk op 31 december 2004 in kennis te stellen van de maatregelen die zij hebben genomen om aan deze aanbeveling gevolg te geven en uiterlijk op 30 september 2005 van de eerste resultaten van de toepassing ervan.

Gedaan te Brussel, 6 mei 2003.

Voor de Commissie
Erkki LIIKANEN
Lid van de Commissie

BIJLAGE

TITEL I

DOOR DE COMMISSIE VASTGESTELDE DEFINITIE VAN MIDDELGROTE, KLEINE EN MICRO-ONDERNEMINGEN

Artikel 1

Onderneming

Als onderneming wordt beschouwd iedere eenheid, ongeacht haar rechtsvorm, die een economische activiteit uitoefent. Met name worden als zodanig beschouwd eenheden die individueel of in familieverband ambachtelijke of andere activiteiten uitoefenen, personenvennootschappen en verenigingen die regelmatig een economische activiteit uitoefenen.

Artikel 2

Aantal werkzame personen en financiële drempels ter bepaling van de categorieën ondernemingen

1. Tot de categorie kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (KMO's) behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt.
2. Binnen de categorie KMO's is een „kleine onderneming” een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 10 miljoen EUR niet overschrijdt.
3. Binnen de categorie KMO's is een „micro-onderneming” een onderneming waar minder dan 10 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 2 miljoen EUR niet overschrijdt.

Artikel 3

Soorten ondernemingen welke voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen in aanmerking worden genomen

1. Een „zelfstandige onderneming” is elke onderneming die niet als partneronderneming in de zin van lid 2 of als verbonden onderneming in de zin van lid 3 wordt aangemerkt.
2. „Partnerondernemingen” zijn alle ondernemingen die niet als verbonden ondernemingen in de zin van lid 3 worden aangemerkt en waartussen de volgende band bestaat: een onderneming (van een hoger niveau) heeft, alleen of samen met een of meer verbonden ondernemingen in de zin van lid 3, 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten van een andere onderneming (van een lager niveau).

Ook al wordt de drempel van 25 % bereikt of overschreden, toch kan een onderneming als zelfstandige onderneming of als onderneming zonder partnerondernemingen worden aangemerkt, indien het om de volgende categorieën investeerders gaat en mits dezen individueel noch gezamenlijk met de betrokken onderneming verbonden zijn in de zin van lid 3:

- a) openbare participatiemaatschappijen, risicokapitaalmaatschappijen, natuurlijke personen of groepen natuurlijke personen die geregeld risicokapitaal beleggen („business angels”) en eigen middelen in niet ter beurze genoteerde ondernemingen investeren, mits de totale investering van deze „business angels” in een zelfde onderneming 1 250 000 EUR niet overschrijdt;
 - b) universiteiten of onderzoekcentra zonder winstoogmerk;
 - c) institutionele beleggers, met inbegrip van regionale ontwikkelingsfondsen;
 - d) autonome lokale autoriteiten, die een jaarlijkse begroting hebben onder 10 miljoen EUR en minder dan 5 000 inwoners tellen.
3. „Verbonden ondernemingen” zijn ondernemingen die met elkaar een van de volgende banden onderhouden:
 - a) een onderneming heeft de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van een andere onderneming;
 - b) een onderneming heeft het recht de meerderheid van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een andere onderneming te benoemen of te ontslaan;
 - c) een onderneming heeft het recht een overheersende invloed op een andere onderneming uit te oefenen op grond van een met deze onderneming gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van laatstgenoemde onderneming;
 - d) een onderneming die aandeelhouder of vennoot is van een andere onderneming, heeft op grond van een met andere aandeelhouders of vennoten van die andere onderneming gesloten overeenkomst als enige zeggenschap over de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van laatstgenoemde onderneming.

Er wordt verondersteld dat geen overheersende invloed wordt uitgeoefend, indien de in lid 2, tweede alinea, genoemde investeerders zich niet direct of indirect met het beheer van de betrokken onderneming bemoeien, onverminderd de rechten die zij als aandeelhouders of vennoten bezitten.

Ondernemingen worden eveneens als verbonden ondernemingen beschouwd indien ze via een of meerdere andere ondernemingen of via in de tweede paragraaf bedoelde investeerders, een van de in de eerste alinea bedoelde banden onderhouden.

Ondernemingen die via een natuurlijke persoon of een in gemeenschappelijk overleg handelende groep van natuurlijke personen een van deze banden onderhouden, worden eveneens als verbonden ondernemingen beschouwd indien zij hun activiteiten of een deel van hun activiteiten op dezelfde markt of op verwante markten uitoefenen.

Als verwante markt wordt beschouwd de producten- of dienstenmarkt die zich direct boven of onder het niveau van de relevante markt bevindt.

4. Behoudens de in lid 2, tweede alinea, bedoelde gevallen kan een onderneming niet als KMO worden aangemerkt, indien één of meer overheidsinstanties of openbare lichamen gezamenlijk direct of indirect zeggenschap heeft of hebben over 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten.

5. Ondernemingen kunnen een verklaring opstellen over hun hoedanigheid van zelfstandige onderneming, partneronderneming of verbonden onderneming en de gegevens met betrekking tot de in artikel 2 vermelde drempels. Ook wanneer het wegens de spreiding van het kapitaal onmogelijk is precies te weten wie het in handen heeft, kan deze verklaring toch worden opgesteld mits de onderneming te goeder trouw verklaart dat zij terecht mag aannemen niet voor 25 % of meer in handen te zijn van één onderneming of van verscheidene verbonden ondernemingen gezamenlijk of via natuurlijke personen afzonderlijk of in een groep. Dergelijke verklaringen doen geen afbreuk aan de controles of verificaties waarin de nationale of communautaire regelgeving voorziet.

Artikel 4

Gegevens voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen en referentieperiode

1. De gegevens voor de berekening van het aantal werkzame personen en van de financiële bedragen hebben betrekking op het laatste afgesloten boekjaar en worden jaarlijks berekend. Zij worden vanaf de datum van afsluiting van de rekeningen in aanmerking genomen. Het bedrag van de omzet wordt berekend exclusief belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en andere indirecte rechten of heffingen.

2. Wanneer een onderneming op de datum van afsluiting van de rekeningen vaststelt dat de op jaarbasis berekende gegevens boven of onder de in artikel 2 aangegeven drempels voor het aantal werkzame personen of de financiële maxima liggen, verkrijgt of verliest zij de hoedanigheid van middelgrote, kleine of micro-onderneming slechts wanneer deze situatie zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet.

3. In het geval van recent opgerichte ondernemingen waarvan de eerste jaarrekening nog niet is afgesloten, worden de in aanmerking te nemen gegevens bepaald door middel van een in de loop van het boekjaar te goeder trouw gemaakte schatting.

Artikel 5

Aantal werkzame personen

Het aantal werkzame personen komt overeen met het aantal arbeidsjaareenheden (AJE), dat wil zeggen het aantal personen dat het gehele desbetreffende jaar voltijds in de betrokken onderneming of voor rekening van deze onderneming heeft gewerkt. Het werk van personen die niet het gehele jaar hebben gewerkt, deeltijdwerk ongeacht de duur ervan en seizoenarbeid worden in breuken van AJE uitgedrukt. Het aantal werkzame personen bestaat uit:

- a) de loontrekkenden,
- b) de personen die voor deze onderneming werken, er een ondergeschikte verhouding mee hebben en voor het nationale recht met loontrekkenden gelijkgesteld zijn,
- c) de eigenaren-bedrijfsleiders,
- d) de vennoten die geregeld een activiteit in de onderneming uitoefenen en van de onderneming financiële voordelen genieten.

Leerlingen en studenten die een beroepsopleiding volgen en een leer- of beroepsopleidingsovereenkomst hebben, worden niet meegeteld in het aantal werkzame personen. De duur van zwangerschaps- en ouderschapsverlof wordt niet meegeteld.

Artikel 6

Vaststelling van de gegevens van de onderneming

1. In het geval van een zelfstandige onderneming worden de gegevens, met inbegrip van het aantal werkzame personen, uitsluitend op basis van de rekeningen van die onderneming vastgesteld.

2. De gegevens, met inbegrip van het aantal werkzame personen, van een onderneming die partnerondernemingen of verbonden ondernemingen heeft, worden vastgesteld op basis van de rekeningen en andere gegevens van de onderneming of, zo van toepassing, van de geconsolideerde rekeningen van de onderneming of van de geconsolideerde rekeningen waarin de onderneming door consolidatie is opgenomen.

De in de eerste alinea bedoelde gegevens worden samengeteld met de gegevens van de eventuele partnerondernemingen van de betrokken onderneming, die zich meteen boven of onder het niveau van die onderneming bevinden. De samenstelling geschiedt in evenredigheid met het aandeel in het kapitaal of de stemrechten (het hoogste van de twee percentages). Bij wederzijdse participatie geldt het hoogste van deze percentages.

De in de eerste en tweede alinea bedoelde gegevens worden samengeteld met alle, nog niet door consolidatie in de rekeningen opgenomen gegevens (100 %) van de eventuele, direct of indirect met de betrokken onderneming verbonden ondernemingen.

3. Voor de toepassing van lid 2 resulteren de gegevens van de partnerondernemingen van de betrokken onderneming uit de, indien van toepassing, geconsolideerde rekeningen en andere gegevens. Deze worden samengeteld met alle gegevens (100 %) van de met deze partnerondernemingen verbonden ondernemingen, tenzij hun gegevens reeds door consolidatie daarin zijn opgenomen.

Voor de toepassing van het genoemde lid 2 resulteren de gegevens van de met de betrokken onderneming verbonden ondernemingen uit hun, indien van toepassing, geconsolideerde rekeningen en andere gegevens. Deze worden evenredig samengeteld met de gegevens van de eventuele partnerondernemingen van deze verbonden ondernemingen, die zich meteen boven of onder het niveau van laatstgenoemde ondernemingen bevinden, mits deze gegevens in de geconsolideerde rekeningen nog niet zijn opgenomen in een verhouding die ten minste gelijk is aan het in de tweede alinea van lid 2 vastgestelde percentage.

4. Indien het aantal werkzame personen van een bepaalde onderneming niet uit de geconsolideerde rekeningen blijkt, wordt het berekend door de gegevens van haar partnerondernemingen evenredig samen te tellen en daaraan de gegevens toe te voegen van de ondernemingen waarmee zij is verbonden.

TITEL II

DIVERSE BEPALINGEN

Artikel 7

Statistieken

De Commissie neemt de nodige maatregelen om de door haar opgestelde statistieken te presenteren naar de volgende klassen van ondernemingen:

- a) 0 tot 1 persoon;
- b) 2 tot en met 9 personen;
- c) 10 tot en met 49 personen;
- d) 50 tot en met 249 personen.

Artikel 8

Verwijzingen

1. In alle communautaire regelingen of programma's die worden gewijzigd of vastgesteld en die de termen „KMO's”, „MKB”, „micro-onderneming”, „kleine onderneming”, „middelgrote onderneming”, of soortgelijke termen bevatten, zou naar de in deze aanbeveling vervatte definitie moeten worden verwezen.

2. De lopende communautaire programma's waarin de definitie van KMO's uit Aanbeveling 96/280/EG wordt gebruikt, blijven tijdens een overgangperiode van toepassing op ondernemingen die bij de vaststelling van die programma's als KMO's werden aangemerkt. De rechtens bindende verplichtingen die de Commissie op grond van deze programma's heeft aangegaan, blijven onverlet.

De definitie van de KMO's die in het kader van die programma's wordt gehanteerd, mag onverminderd de eerste alinea slechts worden gewijzigd door overname van de in de onderhavige aanbeveling vervatte definitie, overeenkomstig lid 1.

Artikel 9

Herziening

Op basis van een uiterlijk op 31 maart 2006 opgemaakte balans met betrekking tot de uitvoering van in de onderhavige aanbeveling vervatte definitie en rekening houdend met eventuele wijzigingen van artikel 1 van Richtlijn 83/349/EEG in verband met de definitie van verbonden ondernemingen in de zin van die richtlijn, past de Commissie de in de onderhavige aanbeveling vervatte definitie en met name de voor de omzet en het balanstotaal gekozen drempels aan om rekening te houden met de ervaring en de economische ontwikkelingen in de Gemeenschap.

Mededeling van de Commissie

Voorbeeldverklaring aangaande de inlichtingen over het KMO-karakter van een onderneming

(2003/C 118/03)

Doel van deze mededeling is de toepassing van Aanbeveling 2003/361/EG⁽¹⁾ betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, die Aanbeveling 96/280/EG van de Commissie van 3 april 1996 vervangt, aan te moedigen.

De Europese Economische Ruimte telt ongeveer 20 miljoen middelgrote, kleine en micro-ondernemingen. Zij vormen een belangrijke bron van werkgelegenheid en zijn ook essentieel voor het concurrentievermogen. Hun vermogen om nieuwe behoeften van zowel eindgebruikers als de industrie te identificeren en nieuwe technologieën toe te passen en hun bijdrage tot het leerlingwezen, de beroepsopleiding en de lokale ontwikkeling bepalen immers de toekomstige productiviteitsstijgingen van de Europese Unie en haar capaciteit om de door de Europese Raad van Lissabon vastgestelde doelen te bereiken. De lokale, nationale en communautaire overheden dragen dus een grote verantwoordelijkheid bij het uitstippelen van ondernemingenbeleid dat rekening houdt met de specifieke behoeften en troeven van deze categorieën ondernemingen.

Het voeren van een dergelijk beleid is het hoofddoel van de nieuwe Aanbeveling van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen. Een nauwkeuriger definitie zal voor meer rechtszekerheid zorgen. Beter aangepast aan de verschillende categorieën van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) en rekening houdend met de verschillende relaties tussen ondernemingen kan zij de investeringen en de innovatie in het midden- en kleinbedrijf (MKB) en ook partnerschappen tussen ondernemingen stimuleren. Dit beleid dient echter te voorkomen dat ondernemingen die niet de economische kenmerken of de problemen van echte KMO's vertonen, ten onrechte profiteren van acties ten behoeve van KMO's.

Deze aanbeveling is het resultaat van zo ruim mogelijk overleg met ondernemersorganisaties, de lidstaten en deskundigen uit het bedrijfsleven in het kader van de Groep ondernemingenbeleid⁽²⁾. Over het voorontwerp zijn ook twee openbare raadplegingen gehouden via internet. Na afloop van de werkzaamheden, die meer dan een jaar hebben geduurd, kon ondanks de uiteenlopende doelstellingen een quasi-consensus worden bereikt.

De deelnemers zijn unaniem van oordeel dat deze grotere rechtszekerheid en betere aanpassing aan de economische realiteit vergezeld moeten worden van een inspanning van de overheidsdiensten om de administratieve afhandeling van dossiers waarvoor de hoedanigheid van middelgrote, kleine of micro-onderneming is vereist, te vereenvoudigen en te bespoedigen. Een modern en eenvoudig middel hiervoor is ondernemingen de mogelijkheid bieden zelf korte verklaringen op te stellen die eventueel on line kunnen worden ingevuld en die bovendien een praktische „handleiding” vormen voor andere ondernemingen.

Het bij deze mededeling gevoegde document is een model van een dergelijke verklaring. Het verplicht ondernemingen en nationale overheidsdiensten niet tot het gebruik of de inhoud ervan, maar is louter bedoeld als voorbeeld. Dergelijke verklaringen doen geen afbreuk aan de controles of verificaties waarin de nationale of communautaire regelgeving voorziet.

⁽¹⁾ PB L 124 van 20.5.2003, blz. ...

⁽²⁾ Besluit van de Commissie van 8 november 2000 tot oprichting van een Groep ondernemingenbeleid (PB L 285 van 10.11.2000, blz. 24).

Voorzover de lidstaten, die de KMO-definitie zullen gebruiken, de behandeling van administratieve dossiers willen versnellen, zou een dergelijke verklaring de totale administratieve lasten voor ondernemingen niet moeten vergroten. Zulke verklaring zou andere, reeds bestaande verzoeken om inlichtingen, zo veel mogelijk dienen te vervangen en bij voorkeur worden geïntegreerd in aanvragen tot deelname aan acties waarvoor de KMO-status is vereist.

Het model kan derhalve worden gebruikt in de vorm zoals in de bijlage. Het kan ook worden vervolledigd, vereenvoudigd of aangepast om rekening te houden met de nationale administratieve gebruiken. Voor een zo groot mogelijk vereenvoudigingseffect, gebruiken de lidstaten bij voorkeur dezelfde door hen opgestelde modelverklaringen voor alle administratieve procedures waarbij de status van KMO is vereist.

Aangezien de aanbeveling een gemeenschappelijk referentiekader voor de KMO-definitie beoogt te scheppen, zou het natuurlijk contraproductief zijn als het gebruik van een dergelijke modelverklaring tot uiteenlopende interpretaties van de definitie zou leiden. Daarom dient in elke andere modelverklaring met hetzelfde doel rekening gehouden te worden met alle bepalingen van de aanbeveling om de onderneming die de aanvraag indient, als KMO in de zin van deze aanbeveling aan te merken. Het is immers de tekst van de aanbeveling en niet die van de verklaring die de voorwaarden met betrekking tot de KMO-status bepaalt.

In dit verband wordt gewezen op de referentie in de voorgestelde modelverklaring aan de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening. Ondernemingen die een van de in artikel 1 van deze richtlijn vastgestelde voorwaarden vervullen, zijn immers verbonden in de zin van artikel 3, lid 3, van de KMO-definitie gezien de aard van deze voorwaarden. Voor ondernemingen die krachtens deze richtlijn geconsolideerde rekeningen moeten opstellen, is het dus nuttig te weten dat zij eveneens verbonden zijn in de zin van de KMO-definitie. Mocht een latere wijziging van deze zevende richtlijn echter verschillen opleveren tussen beide definities, dan dient de modelverklaring dienovereenkomstig aangepast te worden.

Rekening houdend met de termijnen voor de inwerkingtreding van een eventuele dergelijke wijziging zou deze aanpassing samen kunnen vallen met een eventuele toekomstige wijziging van de aanbeveling betreffende de KMO-definitie overeenkomstig artikel 9 van de bijlage ervan.

MODELVERKLARING

INLICHTINGEN OVER DE STATUS VAN KMO

Nauwkeurige identificatie van de onderneming

Naam of handelsnaam:

Adres van het hoofdkantoor:

Registratie- of BTW-nummer (1):

Naam en titel van de belangrijkste leidinggevende perso(o)n(en) (2):

Type onderneming (zie verklarende nota)

Aankruisen in welke situatie(s) de onderneming die de aanvraag indient, zich bevindt:

- Zelfstandige onderneming In dit geval resulteren de gegevens in het onderstaande kader uitsluitend uit de rekeningen van de onderneming. Alleen de verklaring invullen, niet de bijlage.
- Partneronderneming Invullen en de bijlage (en eventuele extra formulieren) bijvoegen, dan de verklaring invullen door het resultaat van de berekening naar het onderstaande kader over te dragen.
- Verbonden onderneming

Gegevens om te bepalen tot welke categorie de onderneming behoort

Berekend volgens artikel 6 van de bijlage bij Aanbeveling C(2003)/361/EG van de Commissie betreffende de definitie van kleine en middelgrote ondernemingen.

Referentieperiode (*):

Werknemers	Omzet (**)	Balanstotaal (**)

(*): Alle gegevens moeten betrekking hebben op het laatste afgesloten boekjaar en worden op jaarbasis berekend. Bij recent opgerichte ondernemingen waarvan de eerste jaarrekening nog niet is afgesloten, worden de in aanmerking te nemen gegevens bepaald door middel van een in de loop van het boekjaar te goeder trouw gemaakte schatting.

(**) In 1 000 EUR.

- Belangrijke opmerking:** In vergelijking met het vorige boekjaar zijn de gegevens veranderd, zodat de onderneming die de aanvraag indient, nu misschien tot een andere categorie behoort (grote, middelgrote, kleine of micro-onderneming).
- Neen
- Ja (in dit geval invullen en een verklaring bijvoegen met betrekking tot het vorige boekjaar (3)).

Handtekening

Naam en functie van ondergetekende, gemachtigd om de onderneming te vertegenwoordigen:

Ik verklaar op erewoord dat deze verklaring en de eventuele bijlagen juist zijn.

Gedaan te, op

Handtekening:

(1) Al naargelang de behoeften van de lidstaten.

(2) Voorzitter („chief executive”), directeur-generaal of soortgelijk.

(3) Artikel 4, lid 2, van de definitie in de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie.

VERKLARENDE NOTA

OVER DE TYPEN ONDERNEMINGEN DIE VOOR DE BEREKENING VAN HET AANTAL WERKNEMERS EN VAN DE FINANCIËLE BEDRAGEN IN AANMERKING WORDEN GENOMEN

I. TYPEN ONDERNEMINGEN

De definitie van de kleine en middelgrote ondernemingen ⁽¹⁾ onderscheidt drie typen ondernemingen al naar gelang het karakter van de relatie met andere ondernemingen, met betrekking tot het aandeel in het kapitaal, de stemrechten of het recht om een dominante invloed uit te oefenen ⁽²⁾.

Type 1: zelfstandige onderneming

Dit type komt veruit het meest voor. Het betreft gewoonweg alle ondernemingen die niet van een van de twee andere typen zijn (partneronderneming of verbonden onderneming).

De onderneming die de aanvraag indient, is zelfstandig indien zij:

- geen participatie van 25 % ⁽³⁾ of meer heeft in een andere onderneming;
- niet voor 25 % ⁽³⁾ of meer in handen is van één onderneming, van een openbare instelling of van verscheidene verbonden ondernemingen of openbare instellingen tezamen ⁽⁴⁾;
- geen geconsolideerde rekeningen opstelt, niet opgenomen is in de rekeningen van een onderneming die geconsolideerde rekeningen opstelt en dus geen verbonden onderneming ⁽⁵⁾ is.

Type 2: partneronderneming

Dit type betreft ondernemingen die met andere ondernemingen belangrijke financiële partnerschappen aangaan zonder dat de ene onderneming direct of indirect een effectieve controle uitoefent op de andere. Partnerondernemingen zijn niet zelfstandig, maar zijn ook niet met elkaar verbonden.

De onderneming die de aanvraag indient, is partner met een andere onderneming indien:

- zij een participatie van meer dan 25 % ⁽³⁾ en minder dan 50 % ⁽³⁾ heeft in laatstgenoemde onderneming;
- of die andere onderneming een participatie van meer dan 25 % ⁽³⁾ en minder dan 50 % ⁽³⁾ heeft in de onderneming die de aanvraag indient;
- en de onderneming die de aanvraag indient, geen geconsolideerde rekeningen opstelt waarin die andere onderneming door consolidatie is opgenomen, en zij niet door consolidatie is opgenomen in de rekeningen van die andere onderneming of van een onderneming die met laatstgenoemde onderneming is verbonden ⁽⁶⁾.

Type 3: verbonden onderneming

Dit type komt overeen met de economische situatie van ondernemingen die deel uitmaken van een groep, via direct of indirect zeggenschap over de meerderheid van het kapitaal of de stemrechten (ook via akkoorden of in sommige gevallen via natuurlijke personen die aandeelhouder zijn), of door het potentieel om een dominante invloed op een onderneming uit te oefenen. Het gaat dus om minder vaak voorkomende gevallen die zich over het algemeen heel duidelijk van de twee vorige typen onderscheiden.

Om voor de ondernemingen interpretatieproblemen te vermijden, heeft de Europese Commissie dit type ondernemingen gedefinieerd door, zodra deze aan de onderhavige definitie zijn aangepast, de voorwaarden over te nemen van artikel 1 van Richtlijn 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, die al jarenlang van kracht is ⁽⁶⁾.

Over het algemeen kan een onderneming dus meteen weten of zij verbonden is, aangezien zij krachtens deze richtlijn al geconsolideerde rekeningen moet opstellen of zij door consolidatie opgenomen is in de rekeningen van een andere onderneming die verplicht is dergelijke geconsolideerde rekeningen op te stellen.

De enige twee, hoewel zelden voorkomende gevallen waarin een onderneming als verbonden kan worden beschouwd hoewel zij niet verplicht is geconsolideerde rekeningen op te stellen, worden beschreven in de eerste twee streepjes van voetnoot nr. 5 aan het einde van deze verklarende nota. In dit geval dient de onderneming na te gaan of zij een van de in artikel 3, lid 3, van de definitie vastgestelde voorwaarden vervult.

II. AANTAL WERKNEMERS EN ARBEIDSJAARENHEDEN (*)

Het aantal werknemers komt overeen met het aantal arbeidsjaarenheden (AJE).

Wie telt mee voor het aantal werknemers?

- De loontrekkenden van de betrokken onderneming;
- de personen die voor deze onderneming werken, er een ondergeschikte relatie mee hebben en voor het nationale recht gelijkgesteld zijn met loontrekkenden;
- de eigenaars-bedrijfsleiders;
- de vennoten die geregeld een activiteit in de onderneming uitoefenen en van de onderneming financiële voordelen genieten.

Leerlingen en studenten die een beroepsopleiding volgen en een leer- of beroepsopleidingsovereenkomst hebben, worden niet meegeteld in het aantal werknemers.

Hoe wordt het aantal werknemers berekend?

Eén AJE komt overeen met één persoon die het hele desbetreffende jaar voltijds in de betrokken onderneming of voor rekening van deze onderneming heeft gewerkt. Het aantal werknemers wordt uitgedrukt in AJE.

Het werk van personen die niet het hele jaar hebben gewerkt, deeltijdwerk ongeacht de duur ervan en seizoenarbeid worden in fracties van AJE uitgedrukt.

De duur van zwangerschaps- en ouderschapsverlof wordt niet meegerekend.

(¹) In de hierna volgende tekst verwijst de term „definitie” naar de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie betreffende de definitie van kleine en middelgrote ondernemingen.

(²) Artikel 3 van de definitie.

(³) Wat het aandeel in het kapitaal of de stemrechten betreft, wordt het hoogste van beide percentages in aanmerking genomen. Bij dit percentage dient het percentage te worden gevoegd van de participatie in dezelfde onderneming door elke met de participerende onderneming verbonden onderneming (artikel 3, lid 2, van de definitie).

(⁴) Ook al wordt de drempel van 25 % bereikt of overschreden, kan een onderneming toch als zelfstandig worden aangemerkt indien het hierbij om de volgende categorieën investeerders gaat (mits deze niet verbonden zijn met de onderneming die de aanvraag indient):

a) openbare participatiemaatschappijen, risicokapitaalmaatschappijen, natuurlijke personen of groepen natuurlijke personen die geregeld risicokapitaal beleggen („business angels”) en eigen middelen in niet-beursgenoteerde ondernemingen investeren, mits de totale investering van deze „business angels” in een zelfde onderneming 1 250 000 EUR niet overschrijdt;

b) universiteiten of onderzoekcentra zonder winst oogmerk;

c) institutionele beleggers, met inbegrip van regionale ontwikkelingsfondsen (artikel 3, lid 2, tweede alinea, van de definitie).

(⁵) — Indien het hoofdkantoor van de onderneming zich bevindt in een lidstaat die een uitzondering toestaat op de verplichting tot opstelling van dergelijke rekeningen krachtens de Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983, dient de onderneming toch na te gaan of zij niet een van de voorwaarden van artikel 3, lid 3, van de definitie vervult.

— Er zijn ook enkele heel zeldzame gevallen waarin een onderneming kan worden beschouwd als zijnde verbonden met een andere onderneming via een natuurlijke persoon of een groep in gemeen overleg handelende natuurlijke personen (artikel 3, lid 3, van de definitie).

— Omgekeerd is er een heel zeldzaam geval waarin een onderneming vrijwillig geconsolideerde rekeningen opstelt zonder daartoe door de bovengenoemde zevende richtlijn te worden verplicht. In deze hypothese is de onderneming niet noodzakelijk verbonden en kan zij zich alleen een partner achten.

Om uit te maken of de onderneming al dan niet verbonden is, moet in elk van de drie hierboven beschreven situaties worden nagegaan of de onderneming niet een van de bepalingen van artikel 3, lid 3, van de definitie vervult, eventueel via een natuurlijke persoon of een groep in gemeen overleg handelende natuurlijke personen.

(⁶) Zevende Richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g), van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening (PB L 193 van 18.7.1983, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2001/65/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 283 van 27.10.2001, blz. 28).

(⁷) Artikel 5 van de definitie.

BIJLAGE BIJ DE VERKLARING

BEREKENING VOOR EEN ONDERNEMING VAN HET TYPE PARTNERONDERNEMING OF VERBONDEN ONDERNEMING

Bijlagen (indien nodig)

- Bijlage A indien de onderneming ten minste één partneronderneming heeft (en eventuele extra formulieren)
- Bijlage B indien de onderneming ten minste één verbonden onderneming heeft (en eventuele extra formulieren)

Berekening van de gegevens voor een verbonden onderneming of partneronderneming ⁽¹⁾ (zie verklarende nota)Referentieperiode ⁽²⁾:

	Aantal werknemers (A/E)	Omzet ⁽³⁾	Balanstotaal ⁽³⁾
1. Gegevens ⁽²⁾ over de onderneming die de aanvraag indient ofwel geconsolideerde rekeningen (overdracht van kader B(1) van bijlage B ⁽²⁾)			
2. Proportioneel samengestelde gegevens ⁽²⁾ van alle (eventuele) partnerondernemingen (overdracht van kader A van bijlage A)			
3. Samengestelde gegevens ⁽²⁾ van alle (eventuele) verbonden ondernemingen die niet door consolidatie zijn opgenomen in regel 1 (overdracht van kader B(2) van bijlage B)			
Totaal			

^(*) In 1 000 EUR.⁽¹⁾ Artikel 6, leden 2 en 3, van de definitie.⁽²⁾ Alle gegevens moeten betrekking hebben op het laatste afgesloten boekjaar en worden op jaarbasis berekend. Bij recent opgerichte ondernemingen waarvan de eerste jaarrekening nog niet is afgesloten, worden de in aanmerking te nemen gegevens bepaald door middel van een in de loop van het boekjaar te goeder trouw gemaakte schatting (definitie, artikel 4).⁽³⁾ De gegevens van een onderneming, met inbegrip van het aantal werknemers, worden vastgesteld op basis van de rekeningen en andere gegevens van de onderneming of, in voorkomend geval, van de geconsolideerde rekeningen van de onderneming of van de geconsolideerde rekeningen waarin de onderneming door consolidatie is opgenomen.

De resultaten van de regel „Totaal” moeten worden ingevuld in het kader „Gegevens om te bepalen tot welke categorie de onderneming behoort” in de verklaring.

BIJLAGE A

Partneronderneming

Voor elke onderneming waarvoor een partnerschapsformulier is ingevuld (één formulier voor elke partneronderneming van de onderneming die de aanvraag indient, en voor de partnerondernemingen van de eventuele verbonden ondernemingen waarvan de gegevens nog niet in de geconsolideerde rekeningen zijn opgenomen ⁽¹⁾), moeten de gegevens van het betrokken partnerschapskader in de onderstaande overzichtstabel worden ingevuld:

Kader A

Partneronderneming (naam/identificatie invullen)	Aantal werknemers (A)E	Omzet (*)	Balanstotaal (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Totaal			

(*) In 1 000 EUR.

(Zo nodig inlegvellen gebruiken of de tabel groter maken.)

Opmerking: Deze gegevens zijn het resultaat van een proportionele berekening op het „partnerschapsformulier”, dat voor elke directe of indirecte partneronderneming wordt ingevuld.

De gegevens van de regel „Totaal” van bovenstaande tabel moeten worden overgedragen naar regel 2 (voor partnerondernemingen) van de tabel in de bijlage bij de verklaring.

⁽¹⁾ Indien de gegevens voor een onderneming in de geconsolideerde rekeningen zijn opgenomen op een lager niveau dan dat vastgesteld in artikel 6, lid 2, moet toch het in dat artikel aangegeven percentage worden toegepast (artikel 6, lid 3, tweede alinea, van de definitie).

PARTNERSCHAPSFORMULIER Nr. ...

1. Nauwkeurige identificatie van de partneronderneming

Naam of handelsnaam:

Adres van het hoofdkantoor:

Registratie- of BTW-nummer (1):

Naam en titel van de belangrijkste leidinggevende perso(o)n(en) (2):

2. Brutogegevens over deze partneronderneming

Referentieperiode:

	Aantal werknemers (A)E	Omzet (*)	Balanstotaal (*)
Brutogegevens			

(*) In 1 000 EUR.

Opmerking: Deze brutogegevens resulteren uit de, indien beschikbaar geconsolideerde, rekeningen en andere gegevens van de partneronderneming, samengeteld met alle gegevens (100 %) van de met deze partneronderneming verbonden ondernemingen, tenzij de gegevens van laatstgenoemden reeds door consolidatie in de boekhouding van de partneronderneming zijn opgenomen (3). Zo nodig „verbondenheidsformulieren” bijvoegen voor de verbonden ondernemingen die niet door consolidatie zijn opgenomen.

3. Proportionele berekening

- a) Nauwkeurig het percentage aangeven van de deelneming (4) van de onderneming die de verklaring opstelt (of van de verbonden onderneming via welke de relatie met de partneronderneming tot stand is gekomen), in de partneronderneming waarop dit formulier betrekking heeft:

.....

Ook het percentage aangeven van de deelneming (4) van de partneronderneming waarop dit formulier betrekking heeft, in de onderneming die de verklaring opstelt (of in de verbonden onderneming):

.....

- b) Het hoogste van de vorige twee percentages kiezen en toepassen op de brutogegevens in het vorige kader. De resultaten van deze proportionele berekening opnemen in de volgende tabel:

„Partnerschapskader”

Percentage: ...	Aantal werknemers (A)E	Omzet (*)	Balanstotaal (*)
Proportionele resultaten			

(*) In 1 000 EUR.

Deze gegevens moeten worden ingevuld in het kader A van bijlage A.

(1) Al naargelang de behoeften van de lidstaten.

(2) Voorzitter („chief executive”), directeur-generaal of soortgelijk.

(3) Artikel 6, lid 3, eerste alinea, van de definitie.

(4) Wat het aandeel in het kapitaal of de stemrechten betreft, wordt het hoogste van beide percentages in aanmerking genomen. Bij dit percentage dient het percentage te worden gevoegd van de participatie in dezelfde onderneming door elke verbonden onderneming (artikel 3, lid 2, eerste alinea, van de definitie).

BIJLAGE B:

Verbonden onderneming**A. Bepalen van de situatie van de onderneming die de aanvraag indient**

- Situatie 1:** De onderneming die de aanvraag indient, stelt geconsolideerde rekeningen op of is door consolidatie opgenomen in de geconsolideerde rekeningen van een andere verbonden onderneming (kader B(1)).
- Situatie 2:** De onderneming die de aanvraag indient, of een of meer verbonden ondernemingen stellen geen geconsolideerde rekeningen op of zijn niet door consolidatie opgenomen (kader B(2)).

Belangrijke opmerking: De gegevens van de ondernemingen die verbonden zijn met de onderneming die de aanvraag indient, resulteren uit hun (in voorkomend geval geconsolideerde) rekeningen en andere gegevens. Deze worden proportioneel samengeteld met de gegevens van de eventuele partner-ondernemingen van deze verbonden ondernemingen, die zich meteen boven of onder het niveau van laatstgenoemde ondernemingen bevinden, tenzij deze gegevens reeds door consolidatie daarin zijn opgenomen ⁽¹⁾.

B. Berekeningsmethoden al naargelang de situatie

In situatie 1: De geconsolideerde rekeningen dienen als basis voor de berekening. Onderstaand kader B(1) invullen.

Kader B(1)

	Aantal werknemers (A/E) (*)	Omzet (**)	Balanstotaal (**)
Totaal			

(*) Indien het aantal werknemers niet uit de geconsolideerde rekeningen blijkt, wordt het berekend door de werknemers van alle, met de betrokken onderneming verbonden ondernemingen samen te tellen.

(**) In 1 000 EUR.

De gegevens van de regel „Totaal” van bovenstaande tabel moeten worden overgedragen naar regel 1 van de tabel in de bijlage bij de verklaring.

Identificatie van de door consolidatie opgenomen ondernemingen

Verbonden onderneming (naam/ identificatie)	Adres van het hoofdkantoor	Registratie- of BTW-nummer (*)	Naam en titel van de belangrijkste leidinggevende perso(o)n(en) (**)
A.			
B.			
C.			
D.			
E.			

(*) Al naargelang de behoeften van de lidstaten.

(**) Voorzitter („chief executive”), directeur-generaal of soortgelijk.

Belangrijke opmerking: Partnerondernemingen van een dergelijke verbonden onderneming, die nog niet door consolidatie zijn opgenomen, moeten worden behandeld als directe partners van de onderneming die de aanvraag indient. Hun gegevens en een „partnerschapsformulier” moeten dus aan bijlage A worden toegevoegd.

In situatie 2: Voor elke verbonden onderneming (ook in geval van verbondenheid via andere verbonden ondernemingen) een „verbondenheidsformulier” invullen en de rekeningen van alle verbonden ondernemingen samentellen door onderstaand kader B(2) in te vullen.

⁽¹⁾ Artikel 6, lid 2, tweede alinea, van de definitie.

Kader B(2)

Onderneming nr.	Aantal werknemers (A/E)	Omzet (**)	Balanstotaal (**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Totaal			

(*) Per onderneming een „verbondenheidsformulier” bijvoegen.

(**) In 1 000 EUR.

De gegevens van de regel „Totaal” van bovenstaande tabel moeten worden overgedragen naar regel 3 (voor verbonden ondernemingen) van de tabel in de bijlage bij de verklaring.

VERBONDENHEIDSFOMULIER Nr. ...

(alleen voor elke verbonden onderneming die niet door consolidatie is opgenomen)

1. Nauwkeurige identificatie van de onderneming

Naam of handelsnaam:

Adres van het hoofdkantoor:

Registratie- of BTW-nummer (1):

Naam en titel van de belangrijkste leidinggevende perso(o)n(en) (2):

2. Gegevens over deze onderneming

Referentieperiode:

	Aantal werknemers (A/E)	Omzet (*)	Balanstotaal (*)
Totaal			

(*) In 1 000 EUR.

Deze gegevens moeten worden overgedragen naar kader B(2) van bijlage B.

Belangrijke opmerking: De gegevens van de ondernemingen die verbonden zijn met de onderneming die de aanvraag indient, resulteren uit hun, indien beschikbaar, geconsolideerde rekeningen en andere gegevens. Deze worden proportioneel samengeteld met de gegevens van de eventuele partnerondernemingen van deze verbonden ondernemingen, die zich meteen boven of onder het niveau van laatstgenoemde ondernemingen bevinden, tenzij deze gegevens reeds door consolidatie daarin zijn opgenomen (3).

Dergelijke partnerondernemingen moeten worden behandeld als directe partners van de onderneming die de aanvraag indient. Hun gegevens en een „partnerschapsformulier” moeten dus aan bijlage A worden toegevoegd.

(1) Al naargelang de behoeften van de lidstaten.

(2) Voorzitter („chief executive”), directeur-generaal of soortgelijk.

(3) Indien de gegevens voor een onderneming in de geconsolideerde rekeningen zijn opgenomen op een lager niveau dan dat vastgesteld in artikel 6, lid 2, moet toch het in dat artikel aangegeven percentage worden toegepast (artikel 6, lid 3, tweede alinea, van de definitie).

Rectificatie

Rectificatie van de verklarende nota over de typen ondernemingen die voor de berekening van het aantal werknemers en van de financiële bedragen in aanmerking worden genomen in mededeling 2003/C 118/03 van de Commissie.

(Publicatieblad van de Europese Unie C 118 van 20 mei 2003)

Op bladzijde 8 van het Publicatieblad worden in de verklarende nota over de typen ondernemingen die voor de berekening van het aantal werknemers en van de financiële bedragen in aanmerking worden genomen de eerste twee streepjes van de tweede alinea in punt „Type 2: partneronderneming” vervangen door de volgende tekst:

- zij een participatie of stemrechten van 25 % of meer heeft in laatstgenoemde onderneming of die andere onderneming een participatie of stemrechten van 25 % of meer heeft in de onderneming die de aanvraag indient, en*
- de ondernemingen geen verbonden ondernemingen zijn in de hieronder beschreven zin, hetgeen onder andere inhoudt dat de ene onderneming niet meer dan 50 % van de stemrechten van de andere onderneming heeft, en*

De derde noot onderaan bladzijde 9 wordt geschrapt.

In de eerste zin van de eerste alinea in punt „Type 3: verbonden onderneming”, worden de woorden „het kapitaal of” geschrapt.

Maatregelen om misbruik van de definitie te voorkomen

Een van de belangrijkste doelstellingen van de nieuwe definitie is ervoor zorgen dat steun alleen wordt verleend aan ondernemingen die deze echt nodig hebben. Het is belangrijk te onderstrepen dat de definitie tal van fraudebestrijdingsmaatregelen bevat om alleen echte KMO's te laten genieten van steunprogramma's die voor hen bedoeld zijn. In dit verband mag deze brochure met haar vereenvoudigde presentatie niet worden gebruikt om kunstmatige constructies van ondernemingen op te zetten met als enig doel de definitie te omzeilen.

Zo zal bijvoorbeeld een onderneming met drie investeerders die elk 20 % van haar kapitaal of stemrechten bezitten, niet als zelfstandig worden beschouwd, maar als verbonden met een groep ondernemingen als de drie zelf direct of via een of meer ondernemingen met elkaar verbonden zijn (zie artikel 3 van de definitie en het voorbeeld op blz. 30).

Relaties tussen ondernemingen via natuurlijke personen worden bij de berekening van de cijfers van een onderneming eveneens in aanmerking genomen, als

- de ondernemingen in kwestie met de natuurlijke persoon verbonden zijn in de zin van artikel 3, lid 3, van de definitie;
- zij actief zijn op dezelfde markt of op verwante markten (zie artikel 3, lid 3, voor een definitie van „verwante markt“).

In de 25 EU-lidstaten zijn er

- ongeveer 23 miljoen KMO's,
- die 99 % van alle ondernemingen in de EU vertegenwoordigen en
- circa 75 miljoen mensen werk verschaffen.

KMO-drempels

Micro- onder- neming	Personeel: < 10
	Omzet: ≤ 2 miljoen EUR
	Balans: ≤ 2 miljoen EUR
Kleine onder- neming	Personeel: < 50
	Omzet: ≤ 10 miljoen EUR
	Balans: ≤ 10 miljoen EUR
Middelgrote onder- neming	Personeel: < 250
	Omzet: ≤ 50 miljoen EUR
	Balans: ≤ 43 miljoen EUR

Zelfstandige
ondernemingen

Partner-
ondernemingen

Verbonden
ondernemingen

Gebruikte afkortingen

BEI:	Europese Investeringsbank
EIF:	Europees Investeringsfonds
EU:	Europese Unie
AJE:	arbeidsjaareenheden
O&O:	onderzoek en ontwikkeling
KMO's:	middelgrote, kleine en micro-ondernemingen

